

ORDO VIRGINUM

TEXTOBRAŇÍ X.

KOMU JE URČENO PANENSKÉ ZASVĚCENÍ KNIHA O PANENSTVÍ

Dr. J. Kulén, kanovník v Paříži

PANENSTVÍ JEST CTNOST

Člověk může být panenským, aniž by měl ctnost panenství. V čem tedy záleží ctnost panenství? Svátý Tomáš Akvinský tvrdí se sv. Augustinem a se všemi bohoučenci, že podstata a bytnost panenství, zkrátka to, co panenství činí ctností zvláštní, jest úmysl rozhodný a pevný, zachovati si neporušitelnost těla i duše a zdržeti se do smrti všeho požitku, ctnosti této odporného. Panenství, dokládá sv. Augustin, záleží v ustavičném sledování a uvažování onoho prostředku, jímž bychom v porušitelném těle neporušenost a nevinnost andělskou zachovali. Sv. Tomáš Akvinský, učitel andělský, praví, že panenství podstatou svou sídlí v duši, po hmotné stránce své však sídlí v těle; proto tvrdí sv. Augustin, že, ačkoli panenství záleží v těle neporušenosti a tím tělesné, přece duchovní jest, jelikož se zbožností vštípenou zdrženlivostí udržuje. Trvatí tedy cizím všemu, co se panenství protiví a odporuje, a v stavu tom ke cti a slávě Boží setrvatí, abychom se s Ním dokonaleji, vroucněji a úplněji spojili, v tom vlastně záleží ctnost panenství. Touto ctností, dle výroku Augustinova, obětujeme a zasvěcujeme tělo své naprosto Stvořiteli duše i těla, darujeme Mu je a v obět přinášíme.

Panenství má dobro duše účelem, jež v uvažování věcí božských záleží, z života rozjímavého vyplývající.

Ctnost panenství tvoří zvláštní stav v křesťanství, jelikož předpokládá dobrovolné a trvalé zřeknutí se všeho, co se ctnosti panenství protiví. Ctíme-li tedy zvlášť panenské duše, nestává se tak, praví sv. Augustin, protože pannami jsou, ale proto, že panenství své svatou, svědomitou a trvalou zdrženlivostí Bohu zasvětily. Poněvadž ctnost panenství k větší cti a slávě Boží slouží, protož, kdo se cvičení ctnosti té na odpor staví, protiví se cti Boží a olupuje Boha o dobro, na které má právo, jelikož pochází z dobrovolného rozhodnutí velkomyslné duše, již zvláštním způsobem k sobě volatí ráčí.

Věcnosti, otevři mi brán svých, abych u trůnu Beránkova lásku ženicha svého nebeského pěti mohla; ano vidím, že bylo by mě zapotřebí horoucnosti serafinské, abych Toho milovati mohla, Jemuž za vznešený a překrásný stav svůj děkuji.

Panny! Vy rozumíte řeči té, řekněte srdci svému, aby si předností, jichž ho Kristus Ježíš účastna učinil, vážilo a co nejlépe možná pociťovalo, povězte mu, aby co nejčastěji chvalozpěv lásky u vděčnosti ženichu svému zapělo.

Nesmíme si nikdy výtečnost stavu nějakého plést s ctností samou. Není panenství samo o sobě nejvýtečnější ctností (láska převyšuje všechny), ale jest prostředek Duchem sv. nabízený, abychom dosáhli dokonalosti vznešené a k cvičbě ctností nejvýbornějších dospěli. Ubohé nevěsty Ježíše Krista! Skládáte-li všechnu naději a všechno štěstí své toliko ve vznešenosti stavu svého, zanedbávající denně posvěcovati sebe, v ctnostech se cvičiti, zmužile bojovati, mnoho milovati a na modlitbách ustavičně trávit, přiměřeně stavu svému žiti, v důmínce, jako by již váš vznešený stav sám, bez boje, bez práce, bez slzí, bez namáhání, bez pokušení, bez obětavosti, bez sebezapření, bez pokory, bez lásky účinné, bez věrného konání povinností, bez trpělivosti, byl s to vás posvětit a do nebe přivést – tu se klamete. Cíl – Bůh, milování Boha a setrvání v lásce Jeho, k čemuž panenství, stav váš, vésti vás má, jest přednější a vznešenějšího prostředku. Když sv. Cyprián praví: „Panny! vy jste květem v církvi, krása a ozdoba milosti duchovní, nejvzácnější částka stáda Kristova“, mluví o takových pannách, které neuspokojí se s tím, že mají prostředek, jímž by cíle snadno dosáhly, nýbrž které prostředku toho svědomitě a věrně používají, aby k cíli kýženému šťastně a bezpečně dospěly.

O EVANGELNÍ RADĚ KU PANENSTVÍ

Ctnost panenství jest radou evangelickou

Známa jsou pamětihodná slova Ducha sv. o pozemském obcování Spasitelově mezi lidmi: Ježíš začal činiti a učiti (Sk 1,1). Tento výrok Božský potahuje se na všechno, cokoliv božský Mistr náš, Ježíš, nás učiniti chtěl, každou pravdu, již učil, předcházal čin a uskutečnění toho, čemu byl učil. Mluvil tudíž i o panenství Spasitel milý s nejvyšší úctou, chválil je a představil je učenníkům svým jako radu dokonalosti; vždyť On sám jsa panice, zvolil sobě matku panenskou, panice sv. Jana svým předchůdcem a panice sv. Jana svým miláčkem a tím zajisté jako něco výborného, záslužného a zvláštní chvály a odplaty hodného svým příkladem i slovem je odporučil.

Když učenníci jeho stran manželství se ho tázali, odpověděl jim, že mnozí pro království nebeské se ho zřekli (Mt 19). Ctnost však, v níž se cvičíme pro království Boží, z pohnutky nadpřirozené, jest patrně též nadpřirozená, toliko Duch sv. může ji vštípati, toliko on jest původcem jejím.

„Ne všichni chápou slovo to, toliko ti, kterýmž dáno jest.“ Z toho plyne zřejmě, že ctnost panenství není všem dána, že ti, kteří ho zachovávají a milují,

lásku k němu od Boha jako dar obdrželi. Než při tom nezůstal Kristus státi, chtěje zřejmě přání své vysloviti, přidal: kdo chápati můžeš, chápej! Slova ta znamenají, dle výkladu sv. Jarolíma, vybídnutí a povzbuzení k panenství a dokazují, že Ježíš Kristus k panenství radí, a že jest ono předmětem chtění našeho, milostí Boží podporovaného, bez kteréžto milosti není žádná ctnost nadpřirozená možnou.

Slyšeli jsme mistra samého, nyní poslechněme též co žák jeho mluví. Veliký apoštol národů vyhlašuje celému světu nauku Kristovu o panenství a manželství. Pravíť: chci, abyste vy všichni byli, jako já, ale jeden každý má od Boha vlastní dar; jeden tak, jiný jinak. Pravím pak neženatým a vdovám: dobře jest jim, zůstanou-li tak, jako i já. O pannách pak nemám přikázání Páně, ale dávám radu, jako milosrdenství došlý u Pána, abych byl věrný.

Koho se týče rada o panenství

Ctnost panenství není všem dána, ti, kteří ho zachovávají a milují, lásku k němu od Boha jako dar obdrželi.

Panenské duše ve smyslu Spasitelově a apoštolův jeho, jsou oni věřící obého pohlaví, kteří z nadpřirozené pohnutky dobrovolně manželství se zřikají.

Ctnost panenství nacházíme ponejvíce v sadech řeholních. Než mýlili bychom se velice, za to majíce, že ctnost panenství toliko na nivách řeholních naleznouti možno. Nikoli, též i ve světě, v rodinách křesťanských, mnohdy uprostřed rodin nejzvrhlejších a v společnostech a domech, které se zdají býti sídlem ďábovým. Panenství jako evangelická rada není nikterak výsadou osob řeholních, jiné věřící vylučujíc, nemajíc povolání nebo možnosti vstupu do řehole: Nikoliv, Kristus takového rozdílu nečinil, ani sv. Pavel ani který jiný vykladatel Písma sv., ani který světec ni bohoučenec to kdy tvrdil! Lze tedy radu evangelickou o panenství zachovávat, aniž bychom musili odtrhnouti se od své rodiny aneb svět opustiti.

Každý věřící má úplnou volnost zůstatí svobodným a Bohu se zcela věnovati pro království nebeské; a nikdo nemá práva jim v tom zabraňovati a jich volnost obmezovati.

Dějiny všech staletí křesťanských dosvědčují, že jak v palácích královských, tak i v nejchudší chatrči panenství se zaskvívalo. Netoliko na hradech a zámcích velmožů, v domech bohatých obchodníků a měšťanů měli tu čest ve svém středu chovati panny Bohu dobrovolně sloužící, ale i skromné příbytky řemeslníků a chatrče chudých vypěstovaly přčetné duše panenské pod svými doškami.

Milý Bůh má světce a vyvolence své všude, veškeré poměry životní a stavy náleží Jemu, Duch Boží vane, kam chce, marně svět zuří proti němu, působení jeho nikdy neoslabne a dílo milosti Boží přes všechno úsilí světáků a přes všechnu lichou pobožnost šťastně se dokoná.

Pohnutky ku volbě panenství

Spasitel milý, Ježíš Kristus, naznačil toliko jednu, do které vše, co později sv. apoštolové kázali a církve až do konce světa hlásati bude, jako v semínko Božské uzavřel. Kteráž jest tedy ona jediná pohnutka, již Spasitel milý všem předkládá, kteří to chápou, že jest lépe zůstatí v panenství, než v manželství vstoupiti? Pohnutka ta zní božsky prostě: „pro království nebeské“ (Mt 19,12). Avšak výrok ten jest toliko semínkem, a Duch sv. objevuje teprv ústy apoštolů úrodnost jeho, oni vykládají zvláštní pohnutky v této zásadě všeobecné obsažené, jak poznáme, uvažující slovy sv. Pavla v příčině té. Tak jest nauka jeho: lépe je člověku tak býti, tj. nevstupovati v manželství, pro nastávající potřebu života vezdejšího. Tím chce říci: zůstaň a setrvej v panenství pro uvarování se pokušení, nebezpečí, starostí a nepokoje života vezdejšího, které v manželství se přiházejí a jichž ušetřen jest, kdo se radou mou řídí.

„Vdá-li se panna, pokračuje sv. Pavel, nezhrěší; ale trápení těla budou míti taková. Já pak vás chci ušetřiti.“ Sv. Augustin, sv. Jarolím a sv. Ambrož vysvětlují dopodrobna slova velikého apoštola o nesčetných strastech, jaké v manželství nalézáme; než nechme to stranou.

Avšak veledůležitá otázka nám se zde naskýtá: zda-li by to byl čistý a nadpřirozený důvod a úmysl, kdyby někdo manželství se zřekl toliko za tou příčinou, aby se vyhnul svízelným a strastem rodinným, domácím, společenským, jakým člověk vázaný vyhnouti se nemůže? Na to odpovídáme: kdo strastem, svatým Pavlem naznačeným, ujíti chce v úmyslu zalíbiti se Bohu a s jeho oslavou a ctí se obíratí, tent' jest patrně Duchem sv. osvícen, a touha taková jest nadpřirozená.

První důvod tedy k panenství, jaký nám apoštol národův udává, jest svatý, chvalitebný, nadpřirozený důvod, vyproštění se totiž od tisícerych starostí a strastí, s manželstvím nevyhnutně spojených, za tím účelem chvalitebným, abychom nabyli větší svobody k dobrému a k vydatnější obraně proti zlému.

Poslyšme apoštola ještě dále a uvažujme druhý důvod, proč panenství odporučoval; než nezapomínejme také, že řeč sv. Pavla jest toliko výkladem slov Páně: „Jsou, kteří v manželství nevstoupili pro království nebeské.“

„Kdo nemá ženy,“ pokračuje, „pečuje o to, co jest Páně, kterak se by se líbil Bohu; ale kdo jest se ženou, pečuje o to, což jest světa, kterak by se líbil ženě a jest rozdělen. A žena nevdaná a panna myslí na to, co jest Páně, aby byla svatá tělem i duchem, ale která jest vdaná, myslí na to, co jest světa, kterak by se líbila muži.“ Nic jednoduššího a nic pravdivějšího nad slova tato Pavlova. Osoba, sňatkem vázaná, přirozenou nutností poměrů životních jest přinucena, aby se zabývala věcmi zevnějšími a časnými; musí hleděti zalíbiti se muži v tisícerych věcech, ozdobou těla, bedlivým uspořádáním domácnosti, čistotností, ona musí

jeho vady a chyby snášeti, aby míru a spokojenosti, což jest štěstím rodinným, neporušila. Pro tento způsob služebnosti a ohledu na chotě, praví svatý Pavel, jest člověk sňatkem poután, rozdělen mezi Bohem a ženou. Nicméně nemluví apoštol ničeho proti sňatku manželskému, ba naopak nazývá ho „velikou svátostí“, kde manželé oba v duchu Kristově jednájí, své povinnosti v Bohu plní ve všem, čest a chválu Boží před očima majíce.

„Panna pečuje o to, co jest Páně, a kterak by se líbila Bohu.“ Jak vznešený to účel! „Panna myslí na to, co jest Páně,“ tj. může se ustavičně a bez překážek modlití. Jak sv. Jarolím výrok ten vykládá, panna slouží Bohu, nejsouc od Něho zevnějšími věcmi odvracována, horlivě se oddává modlitbě a v ní setrvajíc. Panna jest na světě, aby činila, co činí andělé v nebi; dlí u Boha, ctí Boha, Jemu se klaní, Jeho miluje, nejsouc nucena Jeho se vzdáliti za příčinou péče a zaměstnání, starostmi vezdejšími. Modlí se vždy a rozjímá bez překážky.

Třetí důvod, jež nám svatý Pavel udává, v tom záleží, aby panna byla v tom, co Božího jest, aby svatou byla tělem i duchem.

Svatým jest, co Bohu zcela náleží a co Jemu úplně zas obětováno jest. Tím čistější jest tedy člověk, čím více-li se Bohu obětuje, daruje a posvěcuje, aby nikomu jinému nenáležel; čím větší svatost, dokonalost a bohupodobnost člověka, tím milejším jest Bohu, jenž chce, aby dítky Jeho dokonalé byly, jako On sám dokonalý jest.

Spisovatelé mnozí nazývají panenství bohoslužbou – a to vším právem; jestliže oběť při bohoslužbě jest nejhlavnější a podstatnou částí, tuť zajisté jest panenství, jež v naprostém odevzdání se Bohu a v úplném obětování sama sebe spočívá, vznešeným úkonem úcty a lásky, k nejvyššímu dobru směřující, které na úplné vlastnictví tvora svého takořka žárlivo jest.

PANENSTVÍ VE SVĚTĚ

Zásada, která nyní vůbec platí ve světě, zní: „buď se vdáti, anebo do kláštera jíti, ve světě zůstatí pannou jest buď nemožné, aneb hanbou.“ Zásada ta jest vrcholem nevědomosti, zlovolnosti a převrácenosti lidské v křesťanství. Zhusta zaměňujeme totiž povolání k panenství a stav panenský, či uskutečňování rady evangelické, s povoláním ku stavu řeholnímu; avšak oboje povolání podstatně od sebe se liší. Panenství a stav řeholní nejsou dvě věci nerozlučitelné, jež by vždy spojeny býti musily. Třeba tudíž dva druhy povolání zcela rozdílné rozeznávati: povolání k stavu řeholnímu, panenství nezbytně nevyžadující, a povolání k panenství, jež pokaždé se nekryje s povoláním řeholním. Jak nesčíslný počet panen nevinných a svatých jest na světě, které nikdy v samostanu¹ žítí nebudou.

¹ Pozn. –. v klauzuře

Nesprávně bychom soudili, tvrdíce, že panenské duše, které do samostanu nešly, ve svém povolání pochybily. Církev sv. nikdy neučila, že panna musí voliti mezi sňatkem a samostanem, a že pro panny ve světě místa není, naopak vždy se ujímala panen ve světě žijících a důkazem této zvláštní péče mateřské o dívky panenské ve světě jest, že učinila-li která dívka slib věčného panenství a pak později jeho zproštěna býti si přeje, nemůže toho dosíci jinak než nejvyšší hlavou církve, dispenzí od samého papeže. Tak velice váží si církev panenství, chrání ho a dává najevo, že slib panenství je něco velikého, schvaluje ho a jemu žehná.

Povolání k panenství není tedy nikterak na stav řeholní vázáno, což věděti potěší zajisté mnohé srdce panenské, ve světě žijící.

O VLIVU PANEN NA SPOLEČNOST LIDSKOU

Modlitba

Tážete se, k čemu pak jsou panny ve světě, co činí? Ony se modlí, modlí za svět, který se nemodlí, ony vyhledávají Krista, v svatostánku osamělého a zde spojují prosby své s přimlívou Ježíšovou; svým lkáním, svými slzemi, jimiž cesty své do chrámu Páně porosují, získávají spasení sobě i jiným, ony zachraňují svět; sjednoceny s Pánem Ježíšem, s Nímž v nejdokonalejším spojení usmiřují Boha s lidmi.

Dokonalost modlitby spočívá v oběti, a nejdokonalejší obětí jest oběť sebe sama. Písmo svaté praví, že největší lásky důkazem, kdo za přítele klade život svůj; za tou příčinou jest smrt mučennická největším uctěním Boha a největší zásluhou pro člověka.

Panenství však jest mučennictvím za každé doby a ve všech zemích, panny jsou živou, ustavičnou obětí. Stav panenský má vliv nesmírný na společnost křesťanskou a na celý svět. Panna modlí se se srdcem čistým, přináší Pánu Bohu oběť velkodušnou, k níž zavázána nebyla a tím nabyla moci nad nebem, působíc, že hojně proudy milosti a požehnání nebeského sestupují, a na hříšníky snáší smilování Božského milosrdenství.

Často proslýchati o nápadném obrácení se k Bohu anebo vykládají se dojemné podrobnosti blažené smrti, kde jsme věčné záhuby se obávali; tážeme se s úžasem po příčině tak nápadného zázraku. Poznáme jej kdysi, dovědouce se, že nevinná dcera neb sestra, neteř neb vnučka zbožná, zkrátka srdce nevinné, panenské za obrácení člověka toho se modlívala se vši vroucností, jaké jen nevinné, milující srdce schopno jest, u nohou Ukřižovaného vzdýchala a slze cedila, a že jejich slzavý, horoucí nárek Srdce Ježíšova mocně se dotkl, a z Božského srdce Páně vyšla jiskra, která pronikla duší zatvrzelce a změnila ho v člověka kajícího.

Panny! Modlete se, Ježíš tomu chce. On vás pověřil prostředničkami býti mezi ním a hříšníky. Obětujte se, trpte, snášejte z lásky pohrdání a potupu světskou, oběť vaše ctí Ježíše Krista a usmíruje svět s Bohem.

Příklad

Panenství jest uskutečněním a cvičbou rady evangelické, která obyčejně mívá ve společnosti své dvě sester, milých to družek, chudobu a poslušnost, panenství jest tudíž dokonalostí života křesťanského.

Nuže, kdo pak by chtěl popříti, že křesťanská dokonalost, která národům netoliko slovy, ale i skutkem se zosobňuje, činem samým se jeví a na oči staví v žití panenském, svou silou ctnosti nadpřirozené a u lidí neobyčejné nepůsobí na duše mohutně a neúčinkuje s prospěchem na srdce lidská.

Svět ovšem mluví a počíná si oproti panenství s jakýmsi pohrdáním, než pohrdání toto není upřímně míněno, toliko na rtech světáků nalezneš ho, ale srdce jejich mocně jímá obraz anděla, vtěleného uprostřed společnosti nejvybranější, mohutně hýbá svědomím a rozrušuje ho.

Dobrý příklad, jaký panny společnosti lidské skytají, jest velikým dobrodiním světu, což zajisté Kristus mínil výrokem: „Vy jste sůl země.“ (Mt 5,13).

Sůl plodí žízeň. Ano, panny! Vy jste sůl země, při pohledu na vás, na váš ctnostný život, na vaši sebranost vnitřní, na vaši cudnost, zatouží a rozžízni se duše po Ježíši Kristu, aby ve vašich šlépějích za Ním se ubírala.

Obětavost

Obětavost jest nejbohatší věno, které Syn Boží zanechal a poručil, kdož z lásky k Němu otce, matku, bratry, sestry a choť opustili a sprostivše se pout přirozených, spíchají na zápasistiště obětavosti, života obětího, nadpřirozeného. Patřte na nesčíslné sbory panenské, které jako vojsko k bitvě spořádané, vždy jsou pohotovы, aby církev Kristovu podpíraly a všem nešťastným úlevy a útěchy přinášely.

Patřte na tyto Bohem nadchnuté sbory panenské, které po našich městech a dědinách vyučují a vychovávají mládež nevinnou, jich péči svěřenou, je učí, aby při vědomostech světských nabyly vědomostí vyšších, nadzemských, aby pro blaho života pozemského neztratily blaženosti života nadhvězdného.

Patřte na ony četné sbory panen nadšených a obětavých, dnem i nocí pracujících, aby bídě a nouzi chudých ulevily, slze z očí uplakaných setřely a vrásky z čel ustaraných odstranily, jak spíchají k nemocným, dobrým i zlým, bez rozdílu, ošetřující je s něžností více než mateřskou, rány obvazují a vymývají; dítky opouštěné sbírají a Boha nejlepššího znáti je učí.

Jak četných dítek duchovních zanechal po sobě anděl milosrdenství sv. Vincenc z Pauly; jak veliký jest počet dcer duchovních serafínské panny Terezie; jak úžasný sbor synů a dcer sv. Františka Assiského?

Co panenské duše v řeholním stavu činí, činí totéž panny ve světě žijící, jsouce nejvzácnější ozdobou svých rodin, své vesnice neb svého města. V den soudný, kdy všechny tajnosti budou zjevny, kdy spravedlivý soudce, odměnitel věrný všeliké ctnosti, všechno na světlo vynese, tu poznáme teprv, co otec neb matka, bratři a sestry, kteří taktéž snad panenskému stavu se protivili, panenskému dítěti, panenské sestře své, která v tichosti, skromnosti a zbožnosti obětavý, bohumilý a nevinný život vedla, k poděkování mají, jak by bez jejího příkladu andělského, bez její přímluvy, trpělivosti a stálých obětí věčně byli zahynuli.

Panenství sestoupilo s nebe, nesouc na čele svém slovo, všelikou hodnotu obsahující: „obětavost“. Panny jsou sobě vědomy, že žití jejich nenáleží jim, nýbrž Bohu; život jich náleží Ježíši Kristu, náleží jich bratřím a sestrám a trpícím údům Kristovým, náleží církvi, jež jim péči a starost o chudé, zarmoucené, nemocné, sirotky a všechny bídné a opuštěné ponechává, aby ve jménu jejím a ve jménu Ježíše Krista všechněm staly se vším, otcem, matkou, lékařem, vůdcem, potěшитelem, ošetřovatelem a andělem strážným člověčenstva bedného.

O PANNÁCH MOUDRÝCH A POŠETILÝCH

Máme v společnosti církevní panny moudré a panny pošetilé; panny moudré, pravé to nevěsty Krista Pána, které si hojných pokladů pro věčnost nasbírají; a panny pošetilé, které nežijíce podle vůle Boží, ztrácejí zásluhu stavu svého. Prvé panenstvím svým Boha oslavují, poslednější svého svatého stavu upotřebují jako prostředku ctižádosti a pýchy, uspokojíce se ctí, jakéž se jim od lidí za to dostává, kteří je pro zevnější dokonalost velebí.

„Tehdy podobno bude království nebeské desíti pannám, kteréžto vzavše lampy své, vyšly proti ženichovi a nevěstě. Pět pak z nich bylo bláznivých a pět opatrných. Ale pět bláznivých vzavše lampy své, nevzaly s sebou oleje.“ (Mt 25,1nn).

Duše panenská musí býti jako nádoba veliká, olejem lásky naplněná, a láska ta, která apoštolem uvedené ovoce vzácné plodí, činí nevěstu věrnou ženicha nebeského lampou hořící, která dobrými skutky, cvičbou a konáním ctností svítí.

Pannám obzvláště platí výrok Spasitelův: „buďtež bedra vaše přepásána, a svíce hořící v rukou vašich“ (Lk 12,35). Dvě věci žádá tedy Božský mistr od nás: přepásání beder a držení lamp, čistotu těla a světlo pravdy v skutcích našich; jedno bez druhého Spasiteli se nelíbí.

Kde pak nalezneme panny opatrné? Známe je, lampy jejich hoří a nehasnou. Poznáváme je v jejich pokoře, tichosti a skromnosti, mrtvení jest jich radostí, Kristus jich životem, následují Ho, kamkoli je vede po cestě sebezapírání, chudoby, trpělivosti a zřikání se, milují korunu trnovou, kříž jest jim rozkoší. Dle příkladu ženicha svého nebeského nejsou na světě, aby si daly posluhovati, nýbrž aby samy sloužily jiným, nehledají své cti, ale cti onoho, který je vyvolil, aby jemu se připodobnily, nekonajíce vůle své, ale vůli Otce svého nebeského, prochají před ctí, slávou a okázalostí, milují samotu, rozjímání a modlitbu. Všude tam je nalezeš, kde Ježíše vidíme za života Jeho pozemského. Takto život svůj spravující, mají panny opatrné lampy své hořící a vycházejí s radostí ženichu vstříc. Světlo a teplo udržuje olej lásky. Kdo miluje, trvá v dobrém a dělá pokroky na cestě dokonalosti. Panny opatrné vzývají Ducha sv. bez přestání o pomoc, aby tento olej drahocenný a vzácný, bez něhož lampa hasne a všechno ve tmách pozůstává, v nádobách duší jejich obnovoval a udržoval.

Jsou-li pak také skutečně panny bláznivé? Zajisté, že jsou, vždyť sám Pán Ježíš o tom nás ubezpečuje. Manželství se zřekly a nejlepší stránku vyvolily, lampu rozžehly v duchovních cvičeních, na misiích, v svaté samotě. Lampa svítala po nějakou dobu, ale myslíte, že vždy bude hořeti a svítiti? Podobenství v evangeliu nás o opaku poučuje: bláznivé panny měly taktéž lampy rozžehnuté, ale zásoba k udržování světla potřebná scházela; panna stala se nedbalou, línou, roztržitou, vlašnou a neprozřetelnou, domnívajíc se, že cíle dosáhne a do konce setrvá, nalila jen trochu oleje do lampy, až docela uhasne. Koho pak potká neštěstí takové? Neopatrné, nerozvážené duše, panny, které Ježíš Kristus bláznivými nazval! Důvěřující na vlastní své síly a mohutnosti duševní, zanedbávají prostředků, k dokonalosti potřebných, málo a špatně se modlí, nevzdýchají ustavičným nářkem k Duchu svatému, aby duše jejich nebeským lásky olejem naplnil, a oleje ubývá stále, až žádného nezbývá, srdce schladne, nehoří již ani nesvítí; pak nastane tuhá zima, v ctnosti se necvičí; je panna, ale smyslná, neumrtvená, roztržitá; je panenská, ale bez tichosti, bez pokory, bez lásky k bližnímu; je pannou, ale milující čest, slávu a chválu lidskou, mlčení ruší, samoty se strachuje, plná pýchy, ctižádosti a sebelásky; je pannou a přece bude zavržena.

Ó panny pošetilé, kdo vypíše neštěstí vaše! Pane Ježíši Kriste, neopouštěj nevěst svých! Podej jim ruky pomocné, otevři oči jejich, aby spatřily propast pod nohama zející! Spasiteli milý, smiluj se nad těmi ubohými. Řekni Duchu svatému, aby hojnost oleje Božské lásky v srdce jejich vlil, aby panny ty, doposud bláznivé, pošetilé a nemoudré započaly život nový zdrženlivosti, čistoty a skutkův dobrých, a tak s moudrými pannami v svatební síň Tvou vešly.

JEŽÍŠ KRISTUS JEST ŽENICHEM PANEN

Ježíš Kristus vyhledává panen

Povězte nám, nevěsty Kristovy, co jste cítily u vnitru svém, dříve, než jste k Ježíši přišly? Kdo položil první jiskru ohně posvátné lásky v srdce vaše? Kdo vzbudil ve vás něžnou, vznešenou a mocnou lásku k této ctnosti? Kdo způsobil, že srdce vaše při pouhém vyslovení „čistota“ v hrudi se vám rozkoší zachvělo? Odkud se vzala ta úcta, již uprostřed lidí, kteří nevinností pohrdají, k čistotě chováte? Kdo vás naučil děsiti se i před nejmenším nebezpečím? Kdo vám dal patřičné pravidlo opatrnosti, abyste poklad tak drahocenný proti všem hájily?

Povězte to k uctění a oslavě Ježíšově: byly to vnitřní povzbuzení a pobádání milosti, které vás přiměly a posílily, abyste si tak velkodušnou ctnost zamilovaly, byla to přelíbezná lahoda milosti Ducha svatého, která vás upevnila proti nebezpečím, vás spůsobilými učinila v odstranění překážek, a moudrostí naplnila, abyste opatrně a udatně všechny obtíže překonaly.

Panny, nevěsty Ježíše Krista, zkoumejte vývin života svého bohumilého. Kdo vám podal ruku? Neznamenalyste již záhy v mládí, že vás Pán Ježíš hledá? Odkud ten či onen mohutný dojem, na nějž jste zapomenouti nemohly. Kdo odstranil tak četná nebezpečí, kdo vás učinil nespokojenými uprostřed roztržitosti světských. Proč působilo tak jemně, a přece tak živě na srdce vaše to které slovo, v zpovědnici slyšené? Kdo vám dal onu knihu do ruky, která vás tak mocně dojala? Kdo tě přivedl do styku s onou osobou, jež uměla srdce tvé ženichu Božskému otevřít? Víme to: ženich nebeský vás hledal. O nesmírného milosrdenství Božího! Ježíš mne hledal, povolal, uslyšela a porozuměla jsem hlasu líbeznému Jeho! Kdo pochopí význam slova: Jsem povolána Ježíšem samým?

Ó potěšení! Ó štěstí neocenitelného, že mne Ježíš vyvolil, hledal a povolal. Ženichu nebeský, umírám z lásky u nohou Tvých; ale nikoliv, umírám z lásky na srdci Tvém!

Ježíš Kristus chce, aby Ho panny vyhledávaly

Předmětem výhradním lásky panenské jest Ježíš Kristus. Snaha a touha jich všeliká v tom záleží, aby oné kráse věčné, jež anděly a nebešťany všechny v slávě nebeské blaží, co nejvíce se přiblížily.

Sv. Pavel před 18 stoletími toužebně volal: „mně živu býti, Kristus jest, a umřítí zisk, žádost mám rozdělen býti a býti s Kristem“. (Flp 1,21.23) Toutéž touhou plá také srdce panenské. Panny uslyšely líbezné slovo ženichovo: „já milující mne miluji, a kteříž z jitra bdí ke mně, naleznou mne; blahoslavení, kteříž z jitra bdí ke mně, naleznou mne; blahoslavený, který slyší mne, a kterýž bdí u dveří mých; kdo by mne našel, najde život a obdrží spasení od Hospodina.“ (Přís 8,17.34.35) Odtud ustavičná jich snaha, všudy Ježíše hledati a nalézti, aby mu svou lásku, svou vděčnost, svou úctu, svůj hold vzdaly, odtud jich toužebné, úzkostlivé snažení, aby se Jemu zalíbily a všeho se vystříhaly, co by Jeho nejsvětější oko uraziti mohlo.

Milování ženicha nebeského nelze nikdy upřílišniti, nikdy míry překročiti, jelikož dokonalost Ježíšova jest neskončena, Jeho láskyhodnost bezměrná. Vzájemná láska mezi Ježíšem a duší panenskou záleží v obapolném zalíbení, panna musí míti zalíbení v Ježíši, a všecku blaženost svou v lásce k neskončené kráse a dobrotě Jeho nalézati; a s druhé strany opět musí duše panenské všecko činiti, všecko vynaložiti, aby Ježíš měl zalíbení své v nich. Za tím účelem musí býti duše panenská krásná, ozdobena svou krásou vnitřní, která tvoří všecku slávu dcery královské; onou krásou, již požádal Král, která sloučením všech ctností povstává, která čistému oku ženichovu lahodí a jest dobrolíbezná, již od nevěst svých požaduje.

Panny musí hledati Krista. Proč? Protože všecka rozkoš jejich toliko výhradně v Ježíši spočívati musí. Na čem pak si panna zakládá? Na kráse a dokonalosti naprosté Ježíšově, na chvále, která se Jemu vzdává, na vítězství Jeho nad nepřáteli svými, těšíc se slávy a cti Onoho, Jehož srdce její miluje. Touha nenasytná po cti, vznešenosti, ušlechtilosti a hodnosti ženichově není nikde více na místě, jak v srdcích panenských. V nezištné lásce zhrdají chválou, jich osobě vzdávanou, toužíce jedině po chvále a slávě, jejíž předmětem jest jich ženich nebeský. Panna vyhledává Ježíše Krista, aby Jemu a v Něm žila; tím lépe Ho poznává, tím déle naň patří, čím více spojuje se s úžasnou krásou Jeho, čím více Ho obdivuje, tím více Ho miluje. Na Něm zajímá ji všecko, na Něm líbí se jí všecko, náklonnost její vzrůstá a vzmáhá se co den, do nekonečna se stupňujíc.

Pane Ježíši, králi a ženichu můj! Ty jediný budiž veliký, šťastný a bohatý, nikdo tě nemá předčítí, nikdo se Tobě rovnati! Kéž mohu učiniti, aby všichni národové země Tobě se kořili, pod Tvé jho se shýbali, Tvému panování se podrobili!

Panny! Nevěsty věrné Ježíše Krista! Pusťte uzdu obrazotvornosti své a pracujte vši živostí její, láska půjč jí sílu, rychlost svou, a povznes ji k nejvyšším a nejmožnějším představám krásy, a přece zůstane všecka krása pomyslitelná neb obrazotvorností dostižitelná daleko za skutečností. Již sobě ničeho nepřejte, krom Ježíše, všecka přání vaše jsou vyslyšena, Ježíš jest všecko a vším, po čem toužiti jen můžete, On jest krása, láska a добрota neskončená, nevyslovitelná, nepochopitelná navěky! Ježíš nemá nikoho nad sebou, nikdo Mu není roven. Blaženost Jeho jest věčná, nezměnitelná, neskončená. On jest krása vši krásy, krása jímající a opojující, nejlíbeznější, nejúžasnější, krása nejkrásnější. Vše jest Jemu podřízeno. Tento mocný, krásný, dobrý Ježíš, tato všemohoucnost, krása a добрota, tento přelaskavý, neskončený Bůh jest mým ženichem, On jest mé všecko; všecko náleží Jemu, všecko jest Mu poddáno a podřízeno, Jemu jediné všecka sláva a čest a díkůčinění.

Ježíš Kristus chrání a brání duše panenské

Ženich jest vždy ochránce a obránce nevěsty. Jakmile Ježíš duše panenské sobě vyvolí, převezme ihned dvojí úkol ženicha, chrání a brání je proti všem úkladům nepřátelským.

Všichni upřímní a věrní přátelé Ježíšovi, zejména nevěsty Jeho, pamatujte na milé příslibení Jeho: „ovce mé slyší hlas Můj, a následují Mne, a Já život věčný dávám jim, a nezahynou na věky, aniž je kdo vytrhne z ruky Mé.“ (Jn 10,27-28)

„Slyší hlas můj.“ Jak by také nevěsta ho neslyšela, Hlas milujícího jest tak líbezný, že ho poznati lze z tisíců; proto praví nevěsta v Písni: „...ať zní hlas Tvůj v uších mých.“ (Pís 2,14). Hlas Ježíšův upozorňuje stále nevěsty Jeho, poukazuje na nebezpečí, dává jim prostředky na ruku, kterými by se jim vyhnouti měly, dává jim znamení, kdykoliv nepřítel se blíží.

„Následují mne.“ Ženich nebeský vždy předchází, klestí, připravuje cestu, odklízí překážky, urovnává cestu a drsné a neschůdné cesty zaměňuje v líbezné a hladké.

„Dává jim život.“ Ježíš Kristus vnitřnímu životu Božskému vyučuje a poznání nebeské do duší nevěst svých vlévá. Život ten duchovní napořád novými milostmi udržuje, jimiž nevěsty své za první jich věrnost obdaňuje. Ježíš Kristus udílí jim život, krmě duši čistou chlebem andělským, který z nebe sstoupil, krmí vyvolených, opojuje jich v tajuplném sklepe vínem, jež plodí panny.

„Nezahynou navěky.“ Kdo pak by je mohl zahubiti? Toliko jich vůle vlastní, jelikož však vůle tato poddaností a poslušností k Ježíši dobrou se udržuje, nemůže věrná nevěsta Jeho zahynouti.

„Nikdo je nevytrhne z rukou Mých.“ Nalézají-li se duše všech spravedlivých v rukou Božích, tu mohli bychom říci, že duše panenské jsou v srdci Jeho. Ježíš

drží je pevně, a která matka držela kdy dítě své s takovou silou? Kdo by tedy pannu věrnou vytrhnul z ruky Ježíšovy?

Nuže pravda jest, že Pán Ježíš chrání, opatruje, ostříhá a brání nevěst svých; ano, on hájí ctnost jejich, jich rozhodnutí, jich dobré úmysly, jich sliby; milostí svou předsevzetí jich činí nezměnitelným a působí, aby je vždy milovaly a obnovovaly.

Pán Ježíš opatruje rozum panen oproti různým bludům světa tohoto proti klamu ctnosti liché. On jest jich světlem, jich moudrostí, naplňuje je poznáním nebeským a udílí jim rady v každé době. On je cvičí v umění svatých.

Pán Ježíš chrání a opatruje srdce nevěst svých proti křehkosti vlastní, proti nestálosti jeho, proti šípům zlého ducha, proti nákaze špatných příkladů a proti nebezpečí řečí špatných.

Ježíš Kristus opatruje tělo nevěst svých, poněvadž jest Jemu zasvěceno, On ho chrání proti nepřetržitým útokům světa a otrokův jeho.

Ano, Ježíš Kristus chrání a hájí duše panenské, poněvadž se k tomu zavázal. Nuže rcete, panny, u pomyšlení na štěstí své: „Plesati budu v stínu křídel Tvých, duše má spojila se s Tebou, pravice Tvá držeti mne bude, nepřátelé moji marně usilovati budou, aby mne zničili.“ Jelikož ženich nebeský ustavičně bdí, aby panenství hájil, tuť nutno, aby panny důvěru neoblomnou v Něho skládaly, neustále k Němu se utíkajíce, ve stálém, trvalém a nepřerušitelném styku s Jeho láskou, s Jeho mocí na modlitbách bez přestání trvaly. Se žalmistou musí volati dnem i nocí: „Ty jsi, ó Pane, mne přijal, Ty jsi útočiště mé.“ tato modlitba odpovídá povinnosti, jíž se panny zavázaly, že budou u ženicha svého bydleti a Jeho všudy následovati; jak milá, jak líbezná, jak sladká to povinnost!

Ó duše panenské, šťastné nevěsty Kristovy! Meškejte u Něho. On jest zde sice pro všechny, ale jak toužebně přeje si, aby Jej zde duše panenské obkličovaly. Pojdte a řekněte: „jak milí jsou stanové Tvoji, Hospodine mocností: Touží a omdlévá duše má po síních Hospodinových; srdce mé a tělo plesají k Bohu živému. Vrabec nalézá sobě dům, a hrdlička hnízdo sobě, já, Ježíši můj, nalézám oltáře Tvé.“ (Ž 83,2-4)

Ježíš Kristus bdí nad pannami

Ježíš Kristus chce nevěstám svým býti vším, a vymykají-li se toliko v nejmenším vlivu Jeho, zarmucují srdce Jeho. Za tou příčinou sčezí Pán Ježíš nevěsty své a bdí úzkostlivě na nimi; sám sobě za povinnost uložil, že je bude proti všem útokům zevním brániti, v nejkrušnějších bojích je opatrovati a k vítězství jim dopomáhati; On chce, aby všeliká snaha, touha a náklonnost nevěstina výhradně k Němu směřovala, aby v tvorech toliko prostředky k větší

oslavě Jeho spatřovala a je milovala, jsou-li Jemu podobni, a v opačném pádu jich se vystříhala, jakkoli by jí jinak příjemnými byli.

Ježíš Kristus miluje duše panenské láskou zárlivou. jestliže oči nebeského ženicha stále na nevěsty Jeho se upírají, cože tu činiti nevěstám Jeho? Nevěsty musí upírat zraků svých na srdce Ježíšovo, budou uvažovati, zkoumati a rozjímati Jeho přání, Jeho vůli, Jeho nařízení, Jeho požadavky a k tomu vždy směřovati u všem chování a jednání svém, v myšlenkách, pocitech, snahách, a touhách, náklonnostech i řeči svých, aby i v nejmenším jemu věrnost neporušenou zachovaly a v tom štěstí své nalézaly. Stává jen jediný prostředek, jímž Ho uspokojiti můžeme, totiž, abychom se odtrhli, odloučili, oddělili a odstranili ode všeho, čím není On, na tvory toliko v Něm se dívali a je toliko k vůli Jemu milovali; a pak sobě všudy řekněme: „To není On.“

Ničeho Jemu nesmím zadržeti, všechno Jemu musím dáti, jinak srdce Jeho zarmoutím. On všecek náleží mně a já všecka chci náležeti Jemu.

Ježíš Kristus obohacuje panny

Ženich nebeský je nadmíru štědrý k vyvoleným nevěstám svým; slíbil-li, že sklenice vody podaná ve jménu Jeho nejmenšímu z dítek Jeho bez odměny nezůstane, jak by týž Bůh nezahrnul všemi dobrou nevěstu svou, která k vůli Němu, z lásky k Němu, pro Jméno jeho všeho se zřekla, aby toliko Jemu náležela, Jemu žila, v Jeho lásce, v Jeho objetí spočívala.

Která pak jsou bohatství ženicha nebeského? Poslyšme velikého apoštola národův: „V Něm přebývá všecka plnost Božství tělesně, v Něm jsou skryti všichni pokladové moudrosti a umění“ (Kol 2,7); a miláček Jeho, sv. Jan, nazývá Ho „plného milosti a pravdy“ (Jn 1,14)

Tať jsou bohatství ženicha panen, který nevěsty své takto oslovuje: „Všecky věci mé jsou vaše.“ jinak nelze Mu ani mluvit, sic ženich pozemský byl by štědřejší Jeho, což se nedá mysliti.

Jakmile tedy Ježíš Kristus některou dívku chudičkou povýšil na důstojnost nevěsty své, běře ji za ruku, uvádí ji v dům srdce svého, ukáže jí nesmírné poklady své a takto k ní promluví: „To všecko patří tobě, užívej toho, vždyť jsi nevěsta má.“

Praví-li Ježíš ku panenské nevěstě své: „Všecko Mé jest tvé.“ – tu platí dle vzájemnosti zákonů i druhá věta: všecko tvé jest mé: tvůj rozum, tvá vůle, tvé srdce, tvé mohutnosti, tvá čest, tvé zdraví, tvůj život, vše jest mé...

A co se vyrovná plodnosti panenské? Vždyť praví pěvec královský o pannách, že Bůh „činí, aby přebývala neplodná v domě, a byla matkou dítek veselících se“ (Ž 112,9) a Duch sv. ústy prorokovými: „Chválu vzdávej neplodná, kteráž nerodíš, propěvuj chválu, nebo mnoho bude míti synů opuštěná a více než ta,

kteřá má muže, praví Hospodin.“ (Iz 54,1) Ano, panny jsou matkami. Jak četných dítěk darovaly jste svými modlitbami, svým umrtvováním, svou obětavostí, svým sebezapíráním, svou šlechetnou a horlivou velkodušností, svou láskou nezištnou a čistou Ježíši Kristu.

Ježíš Kristus uvádí panny do slávy své

Co Ježíš pannám připravil, to jest On sám. Přejde a s sebou je vezme, a čím více Mu náležely na zemi, tím více jim bude náležeti v nebi. Pán Ježíš chce panny na vrchol slávy povznést, proto také panny musí s upřímou touhou po dokonalosti a po veliké slávě v nebi toužiti; život jejich musí být životem touhy a tesknění po NĚm. Na poslední stránce Písma sv. jest napsáno: „Duch a choti řkou: ‘Přijď, Pane Ježíši, přijď!’.“ (Zj 22,17) Toť ustavičná prosba, stálé volání panen. Jako milující nevěsty musí srdce své v takové náladě udržovati, v jaké srdce Mariino po slavném Nanebevstoupení Páně láskou mateřskou se nacházelo.

Buďme panny opatrné, majíce lampy své rozsvíceny, v srdcích lásky oheň, vzdychající po oné noci šťastné, v níž slyšeti bude hlas nebeský: „Aj ženich přichází, vejděte s Ním do svatební síně veselí věčného.“

„Kdo se přidřží Pána, jest s ním jeden duch.“ (1 Kor 6,17) „Nejste svoji, neboť koupeni jste za velikou mzdu, oslavujtež a nosež Boha v těle svém.“ (Jn 20) Slova ta platí všem křesťanům, kteří křtem svatým dítkami Božími učinění jsou, u vyšší míře však platí o pannách. Uvažujte bedlivě slova ta, vnikajte v hluboký význam a krásu jejich, nevěsty Ježíšovy! Nenáležíte již sobě, nejste svoji, ale ničeho jste nepozbyly, věnujíte se všechny srdci a lásce ženicha nebeského a v NĚm úplně zanikajíce. Spojeny s Ježíšem, jste jeden duch s Ním! Uskutečnete slovo to, neseslabujte síly jeho a významu jeho neumenšujte. Oslavujtež a nosež Boha v těle svém, jež má býti nádobou posvátnou, kteráž nesmí ničemu jinému sloužiti. Oslavujtež a nosež Boha s sebou svým cudným, mravným, skromným, pokorným a láskyplným chováním, umrtvováním očí, vážností řeči a zdrženlivostí všudy a ve všem. Nose Boha s sebou a v sobě, kamkoliv jdete, oslavujte Ho tím, že mnoho duší Jemu získáte; pak budete žiti v radosti a plesání, pak jste hodnými nevěstami Ježíšovými, Krále slávy věčné.

PANNY MAJÍ ZALÍBENÍ SVÉ V JEŽÍŠI KRISTU

Obdiv

Poslyšme, co o té příčině soudí biskup Hipponský: „Panny! Ježíš Kristus jest předmětem obdivu vašeho, On jediný. Nevěsta nalézá v obdivu vlastnosti ženicha svého zalíbení; vy obdivujete se dokonalostí ženicha svého. Toť váš podíl.“

Co tedy činí nevěsty panenské Ježíše Krista zde na zemi? Obdivují svého ženicha nebeského; ony vědí, co On jest a milují vše, co o Něm vědí, rády o Něm rozmlouvají, a opět v něm se baví, neustále v Něm se těší.

Rozjímání

Nuže, v duších panenských platí zásada následovní: život panen musí být návykem ustáleného rozjímání a patření na Ježíše. Cvičbě v rozjímání, v nazírání učíme se od Marie, panenské matky Ježíšovy. Svědkem jsouc tajemství velikých při narození Spasitelově, trvala na rozjímáních, uvažovala a nazírala; zachovala věrně v paměti dojmy božské tajemství nevyšlovných, uvažujíc o nich v srdci svém. Též cvičbě oddávala se sv. Magdalena, sv. Pavel a všechny duše, které se k Ježíši přidružily.

Panny! Pojdtež do školy sv. Pavla, sv. Maří Magdaleny, panenské matky Boží, a naučte se božskému umění tomu, abyste ve své obrazotvornosti, ve svém srdci neměly leč Ježíše, dle zásady a nauky Pavlovy: „Já nechci nic znáti než Krista, a toho ukřižovaného,“ v Něm nalezl nejvyšší moudrost, všecko dobro.

Nestrachujtež se, že zaměstnání to se vám zprotiví, zoškliví, že se vám bude nuditi. Kdybyste uvažovaly o tvoru konečném, stvořeném, nedokonalém, pak byste dlouhým pozorováním, bedlivým zkoumáním na něm shledaly tolik chyb, tolik nedokonalostí, tolik bídy, že byste záhy po prvním obdivu s ošklivostí a s pohrdáním od něho se odvrátily.

Než tu se jedná o ženicha nebeského, jenž krásou vyniká nad všechny syny lidské. Bůh sám oslovuje Ho: „Spanilý s tvářností nad syny lidské, rozlitá jest jeho milost na rtech tvých, protože požehnal tebe Bůh na věky; přepas se mečem svým po bedrách svých, nejsilnější; sličností svou a krásou svou počni, šťastně pokračuj a kraluj; střely tvé ostré, nepřátelé pod tebe padati budou, vniknou do srdce nepřátel královských; myrrha a aloe a kasia vanou z oděvů tvých, z domů slonových, z nichžto obveselily tě dcery králů v počestnosti své; pomazal tě, Bože, Bůh tvůj olejem radosti.“ (Žalm 44,3 nn)

Tak prohlašuje Duch sv. skrze proroka, Ježíš Kristus má panovati svou neskončenou krásou a spanilostí. Tent' a takový jest ženich nebeský, na Něj musí duše panenské denně se dívati, hleděti, Jej pozorovati, zraků svých upírati, ano

jesti' povinností sladkou a milou úlohou životní jejich, aby každé chvíle bez přestání On byl předmětem výhradním uvažování a rozjímání jejich.

Mnohým jest rozjímání velice obtížné, zejména na počátku; příčina toho jest nevědomost, a dále nedostatek lásky. Kdo Ježíše Krista zná, k Němu náklonnost nadpřirozenou a pravou lásku k Němu v srdci má, ten rád o NĚm rozjímá.

Duše panenské nalézají v Ježíši Kristu, v rozjímání o něm, svou radost, útěchu, štěstí, rozkoš a blaženost svou, protože Jej znají, On jest všecek jejich, a proto jest nejsvětější osoba Ježíšova jejich hlavním ba výhradním zaměstnáním, snadně a s radostí zraků svých Naň upírají v rozjímání zbožném.

Vděčnost

Vděčnost je vzpomínka srdce. Jsou-li takoví lidé na světě, jichž povinností jest vzpomínati živě, vřele a horlivě, musí takového srdce býti panna. Srdce panenské zakusilo milostné lichocení a účinkování ženicha nebeského, srdce jejich milostí bylo očištěno a posvěceno, ruka lásky Ježíšovy mile a bez násilí naklonila srdce jejich k milování Božskému. Ježíš Kristus vlil do srdce jejího nebeskou lásku k panenství; srdce její připravil, obohatil a zušlechtil, jak by tedy mohlo totéž srdce všech těchto milostí zvláštních zapomenouti? Vděčnost jest tedy živá vzpomínka a památka na tyto milosti.

Duch svatý znázorňuje nám lásku Boží k lidem v obrazech přelíbezných a nejpůvabnějších, než přece zejména to platí o lásce Ježíšově k duším panenským; „Já byl jsem, praví skrze proroka, jako pěstoun Efraimovi, nosil jsem je na ramenách svých: provázky lidskými táhl jsem je, vazbami lásky, a schyloval jsem se k ním a dával jsem jim jísti.“ (Oz 11,3-4).

Uvažte slova ta, panenské nevěsty Ježíšovy! Jak líbezně zní v uších, jak mile dojmají srdce! Na rukou svých mne nosil a sám mne krmil, božskou rukou svou otvíral ústa má, aby mne nakrmil. Jak pravdivé to slovo! Ježíši, Bože můj, vroucně milovaný ženichu můj, kde byla kdy taková láska spatřena? Jak se Ti odvděčiti za nepochopitelná dobrodiní Tvá? Co lze mi pro tebe učiniti?

Daruj, obětuj, věnuj mu srdce své, odevzdej se mu všecka, lásku láskou odplácej.

Ano, úplné věnování a odevzdání se Ježíši, toť účinek vděčnosti. Naprosté odevzdání toto budiž daní, poplatkem, obětí, darem a věnem mým, což se stane tehdy, když vstoupím k Ježíši v poměr nevěsty.

Ježíš mne neskončeně více miloval, než já kdy budu s to Jej milovati, On nenáležel, dle výroku jistého světce, nikdy sám sobě, ale vezdy mně, a já bych neměla vzájemností naprostou Jemu všecka náležeti, měla bych ještě trochu chtít sobě náležet!

O LÁSCE PANEN K JEŽÍŠI KRISTU

O sjednocení panen s Ježíšem

Sjednocení s Ježíšem Kristem je ovocem vtělení. Vyvolení všichni tvoří toliko jedno a totéž tělo s Ježíšem Kristem v ten rozum, že jsou jedno srdce a jedna duše vespolek. Sjednocení to započíná zde na zemi milostí a dokoná se v slávě na věčnosti. Že panny v nebi zvláštní, svému svatému stavu přiměřené slávy požívají, má důvod svůj v tom, poněvadž vznešený stav jejich dokonaleji je s Kristem spojuje již nyní, kdy ještě vzdáleny od vlasti putují. První povinností panen v té příčině jest, aby sjednocení toto milovaly, aby sobě daly na tom záležet, ji vždy více utužovati, zdokonalovati; pokud jim možno; toť výslovné přání, toť zřejmá vůle ženicha nebeského.

„Já jsem vinný kmen, vy jste ratolesti, kdo zůstává ve mně a já v něm, ten nese ovoce mnohé, nebo beze mne nemůžete ničeho činiti; jestliže kdo ve mně nezůstane, vyvržen bude ven, jako ratolest, i uschne, a seberou jej a uvrhnou na oheň, a hoří.“ (Jn 15, 5.6) Ženich nebeský netoliko dovoluje nevěstám, aby s Ním byly sjednoceny a k tomu je vybízí, nýbrž chce také tomu, abychom v celém svém dosahu poznaly neštěstí, které by nás stihlo, kdybychom zbaběle Ho opustily. Dítě bez kojny brzy zhubení a zmirá, tak byla bych já, od Ježíše jsouc odloučena uschlou a suchou révou. Toto poznání ukládá nám za povinnost, abychom ničeho nehledaly, leč v Ježíši, myšlení své k Ježíši obracely a u věcech všech toliko prostředky spatřovaly, jimiž k Ježíši dospějeme. Proto bylo by pošetilostí nejvyšší, kdybychom po něčem toužily, leč po Ježíši, v něčem jiném své blaho vyhledávaly, leč v Ježíši; bylo by nejzpozdilejším výronem a klamem obrazotvornosti naší, urážkou velikou Toho, jenž jest všeliké dobro, kdybychom v něčem jiném svůj prospěch nalézti a své štěstí získati se domnívaly, leč v Pánu Ježíši.

O prostředcích sjednocení se s Ježíšem

Sjednocení dokonalé s Ježíšem Kristem vyžaduje, aby všechny naše činy zevnější Jemu náležely, jemu byly věnovány, jakož také všecké činnosti naší vnitřní On jedině jest předmětem. Panny! Nezapomínejte toho nikdy, že život váš, kony vaše všechny Jemu náležejí.

Vmyslete se na místo Marty a Mariino. Ježíš přichází k vám, aby u vás stoloval. S jakou horlivostí budete jej obsluhovati, jak velice dáte si záležeti a přejete si, aby všechno dokonale bylo vykonáno, ni v nejmenším nechcete pochybiti, ni v nejmenším se nechati zahanbiti.

Nuže Kristus Ježíš sám mluví k vám ústy zpovědníka, představeného, rodičů, kteří vám nějakou práci ukládají, a ba i v nejmenším bratří Jeho, jemuž sklenku

vody podáte, výslovně praví, Ježíšovu osobu uctíme. O vás má totéž řečeno býti, co o vašem ženichu nebeském pravěno bylo: „dobře všecky věci učinil.“ (Mk 7,37).

Dokonalost zevnějších konů nutně spočívá na ryzosti duše a na jakosti srdce, pročez psáno jest: „Všecka sláva (krása) dcery královské vnitř.“ (Ž 44,14) Jak tedy musí vnitřek dcery královské býti uspořádán? Nevěsta Ježíšova zaměstnává se neustále s ženichem svým nebeským, stále na Něho myslíc, baví se s Ním o samotě, v chrámě, anebo v nejskrytějším zátiší duše své; zde má svůj tajuplný svatostánek, do něhož žádné oko nevnikne, jak blaze jest zde o samotě s Tebou prodlévati.

Blaženost duše věrné má za nutnou podmínku klid. Panny! Vy jste právě svatyně Boha samého: „Chrámem ducha svatého jste vy.“ Odklid'te napřed hřmot: všelikou přílišnou radost, všeliký přílišný zármutek, strach, všelikou nezřízenou žádost, nepatřičnou touhu, všechno bouřlivé, to ruší pokoj vnitřní, odklid'te rázem takové pocity, abyste vzácny poklid duševní si zachovaly, aneb obračejte touhy své, jsou-li jinak dobré, na jediný předmět lásky své – na Ježíše. Arci' budou vás tisíce předměty a různí tvorové vyrušovati, působíce vám starosti, zármutek a strach, avšak jakmile to zpozorujete, vrhněte se rázem v náruč Ježíšovu, Onť sídlí ve svatostánku srdce vašeho, vneste všechnu svou zkomutlivost do duše Ježíšovy, všecky své obavy do srdce Jeho ponořte, abyste je v moři lásky Jeho a v prohlubni bezedné nejmoudřejší prozřetelnosti Jeho uschovaly. I radosti duchovní nepodržujte pro sebe, ale dejte jim směr k Ježíši, jinak vás tak zajmou a srdce vaše zeslabí, že vás od sjednocení s Ježíšem loudí, poněvadž toto sjednocení s Ním předpokládá nejjemnější útlocit se strany vaší, abyste Jeho horlivou žárlivost ani dechem nevzbudily.

Panny musí býti v takovém postavení, aby mohly ve víře živé se světicí v Písmě sv. říci: „Ty znáš, Hospodine, že se nikdy nerozveselila děvka Tvá, jak jsem přenesena sem až do dnešního dne, jedině v Tobě.“ (Est 13,18). Zásadou pro vás budiž: „Nechci žádné radosti, leč v Ježíši, protože nikde pravé radosti není, leč v Něm.“ Je-li předmět svou povahou takový, že ho lze s Ježíšem spojití, vykoná sloučení toto duše naše snadným pohybem. Pohyb takový jest nutný, aby Ježíš všecko, co naše jest, v sobě přijal a strávil. Pohyb ten náleží v tom, že všechno Ježíši obětujeme, tak lze radost při studiu, nabytí vědomostí nových, vůbec všecko, jako prostředek k Jeho cti směřující, obětovati a Jemu věnovati.

O následování Ježíše Krista

Panna ve světě žijící uprostřed své rodiny jest nejkrásnějším a nejznamenitějším předmětem, podobiznou Ježíšovou. Bez následování Ježíše nestává žádného sjednocení s Ním. Jaký tedy má býti život panen? Jako nějaká práce malířská, jako otisk krásné a vzácné malby, jako malba krásného obrazu na dobře připraveném plátně: plátno jest srdce, duše panenská.

Celé svaté evangelium ukazuje nám Ježíše živého v Jeho tajemstvích, vyobrazuje nám Ho v Jeho činech a jednáních, znázorňuje nám Ho v Jeho myšlénkách, podobiznu nám skýtá Jeho smýšlení a řeči, a On chce, abychom Ho nadpřirozeným následováním, uměním božským v duších svých vypodobili.

Jak vznešenou, jak znamenitou knihou jest Ježíš Kristus! Co jsou všechna díla mistrovská literatury, básnictví, všechny výplody rozumu, talentu a genia, jimž se obdivujeme, u porovnání s knihou Ježíšovou?

Panny! Pojd'tež k prameni tomu, zírejte na Ježíše, pozorujte Ho, čtete v knize této podivuhodné, opisujte ji neustále; nutnost, abyste byly věrnými otisky a podobiznami Ježíšovými, Jeho ducha, Jeho smýšlení, Jeho ctnosti. Jak šťastny jste, nemajíce zde na světě povinnosti jiné!

CTNOSTI PANEN

Pokora panen

Pokora jest všem křesťanům potřebna; ona jest základem evangelické dokonalosti; bez ní není pravé ctnosti. Zde však nebudiž mluveno o pokoře ku všem křesťanům, nýbrž jen k pannám; jest dobře, pochopí-li, čeho může Kristus vzhledem k této ctnosti od nich právem požadovati.

Nejdokonalejší mezi pannami, královnou panenství jest Maria. Pozorujeme-li však duši a srdce Marie Panny, nelze nám říci, čemu bychom se více měli obdivovati, zdali vznešené její čistotě, aneb hluboké pokoře.

„Podivuhodné spojení panenství a pokory!“ volá sv. Bernard. „Zajisté nemalé zalíbení Boží na duši, v níž panenství pokorou jest zvýšeno, jako pokora panenstvím jest zdobena a krášlena! Maria Panna věděla: je-li panenství chvály hodno, jest pokora nevyhnutelná. Jedno dochází odměny, druhého přísně se žádá. Pokora, která ztráty panenství želí, může ku spáse vésti; bez pokory – odvažují se to říci – nebylo by se panenství Marie Panny Bohu líbilo. Duch sv. spočíval na Marii, protože byla pokorná; a kdyby nebyla Maria Panna pokornou bývala, nebyl by nikdy Duch sv. v ní sestoupil, nikdy nebyla by Boha v životě svém počala, nikdy nebyla by se stala Matkou Boží. Maria neřekla: 'Od této chvíle blahoslavenou mne nazývati budou všickni národové, protože pannou jsem', ale

'že vzhledl Bůh na ponížení dívky své'. Z toho vysvítá, praví tento velký učitel dále, že hluboká pokora Marie Panny to byla, která dodala ceny panenství jejímu a která Marii těch největších milostí hodnou učinila.“

„Hrdá panno, Maria honosí se jen svou pokorou, a ty zanedbávajíc této ctnosti a zapomínajíc ji, odvažuješ se panenstvím svým se honositi! Jsi čistější a nevinnější než Maria? Jest panenství tvé vznešenější než její? Zdá se, jako bys se toho domýšlela, jelikož se chceš bez pokory Bohu líbiti, čehož Maria nedovedla.“

Panenství nenaskýtá se tak zhusta, ale řidčeji ještě nalézá se pravá pokora ve spojení s panenstvím. Jsi-li panickým a pokorným, pak jsi opravdu velkým, buďsi kdokoliv! Pyšná panna nenásleduje Beránka kamkoli jde...

Pýcha byla vždy, zejména vzhledem k čistotě, za znamení brzkého pádu považována.

Panny, pokora musí býti vašim věnem! Ženichem vašim jest onen Bůh, který svou čest nikomu nedá, který na dary své jest žárlivý; vše ale, co máte, máte jediné od něho. „Co máš“, volá sv. apoštol, „čeho jsi nepřijal? Pak-li jsi přijal, proč se chlubíš jako bys nepřijal?“ (1 Kor 4,7) Panny budou pokorné a pokora jejich bude pobádati je, aby řekly v srdci svém: „Chci, abych byla neznána a za nic považována!“ Jak velké to slovo! Ale kdo pochopí ho? Ano, panna chce dle slov sv. Pavla jen Ježíši Kristu se líbiti: (Kor 7,32) jen od něho chce býti viděna, znána, jen od nebeského ženicha chce býti milována.

Bylo by tedy hrozné a nepřírozené, kdyby pozornost lidí na sebe chtěla obracet, žádajíc si, aby od nich byla ctěna a obdivována. Chtít platiti za duchaplného a lásky hodného, chtít ukazovati své vlohy a vědomosti, aby dostalo se nám několik zrnek kadidlových, jichž vůni bychom se opojili, chtít se všude na svícen stavěti, ničeho se tak nebáti jako života skrytého, v očích lidí tak málo slavného – toť jest život světáků. Panny, zdaž život váš podobně směl by býti zařízen? Což proto opustili jsme svět a zvolili stav panenský, abychom byli plni samolásky, marnivosti a pýchy?

Ó Ježíši, dejž mi oleje svého! Ano, dej mi oleje svého a když vliješ ho do srdce mého, pak poznám, že chloubka má na tomto světě jediné jest, abych říci mohla: „Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem.“ (Mt 11,29)

Cudnost panen

Mnozí spisovatelé, kteří o životě božského Mistra mluví, poukazují k tomu, že nepřátelé Krista Pána nikdy se neodvážili jediné výčitky jemu učiniti v příčině čistoty Jeho a dokonalého panenství. Fariseové, nejvyšší kněží a zákonníci nejevili v ohledu tom ani nejmenšího podezření, ač jinak užili každé příležitosti, aby Krista Pána v lidu snížili; všecky jeho skutky i všechna slova křivě vykládajíce. V Ježíši Kristu bylo tedy něco neobyčejného, tak že by se byl každý

směšným učinil, kdo by jen zdaleka pochybnost vzhledem k Jeho čistotě byl projevil. Co však nestoudným pomlouvačům Ježíše Krista ústa zavíralo, byla Jeho dokonalá čistota a skromnost.

Čistota a skromnost jsou ovocem Ducha svatého, o němž mluví apoštol; jako vlastnosti ostatní, které v listu ku Galatským se jmenují, jest první i druhá ovocem lásky.

Cudnost, praví sv. náboženství, jest ctnost, která řídí celý náš zevnějšek, veškeré naše jednání, chůzi, oděv, řeč, smích, hru, způsoby při jídle, spaní a vůbec vše, co člověk činiti může. „Člověk,“ praví sv. Ambrož, „jest uzavřen v srdci svém, a přec považujeme jej dle zevnějšku jeho za lehkomyšlného, marnivého, prchlého, vážného, zmužilého, aneb cudného.“ A Duch sv. vykládá v knize Ježíše Siracha: „Oděv na těle, a smích, ukazující zuby, a chůze člověka prozrazuje jej.“ Proto praví sv. Augustin k věřícím: „Nebudiž v pohybech vašich ničeho, co by urazilo ty, kteří vás vidí, vše ať jest v souhlasu se svatostí, která jest ve vás.“ Sv. Pavel praví ve svém listu k Filipenským: „Mírnost vaše známa buď všechněm lidem.“ – a příčina, kterou udává, jest obsažena ve slovech: „Pán blízko jest!“

Panny, uvažujte napomenutí velikého apoštola a nezapomeňte nikdy důležitého dokladu „Pán blízko jest.“ On jest při vás; jakou úctu měly byste míti před Ním a před svým tělem, které jest mu zasvěceno.

Cudnost ovládá náš celý zevnějšek, zmocňuje se všeho, co na nás jest hmotného, aby uspořádala to dle ducha a vůle Ježíše Krista. Ona zmocňuje se našich očí. Užívá-li panna očí svých, jest pohled její zrcadlem srdce jejího; jest mírný, klidný, čistý a upomíná na pohled Ježíše a Marie. Cudnost bdí nad sluchem, nad čichem, zvláště však sídlí na rtech panny. Rtové panny jsou sídlem cudnosti a otevírají se jen, aby z nich vylévaly se božské masti, jimiž Magdalena mazala svaté nohy Ježíše Krista.

Čelo panny jest plné velebnosti a vlasy, které zdobí hlavu její, dokazují prostým úcesem, že pohrdá vším, co upomíná na marnost světa. I tělo panny musí býti čisté a slušně oděno. Panna jest cudná ve své chůzi, při níž není nic strojeného, ale která jest vždy prostá a slušná, jako byla chůze Bohočlověka.

Toto vše jest opak toho, co pozorujeme u osob světských, které honosí se svým panenstvím a odporem k stavu manželskému. Mnohé panny líbiti se chtějí až do jisté míry, i libují se ve všem, co přirozenou krásu těla zvyšuje; horlivě přijímají vše, co moda s sebou přináší. Strůjní hlavy věnuje se u takových veliká péče; chůze jejich jest hrdá, odměřená, strohá; řeč jejich nemá nic přirozeného. Panny takové libují si v mastích a voňavkách; v domácnosti jejich musí býti vše co nejvкусněji zařízeno, u stolu musí býti jídla ta nejvybranější. Po všem, co jest hledané, touží srdce jejich, ony hledají to, nedbajíce výloh. Vy staré dívky!

Však pravé panny, nevěsty Ježíše Krista, zamítají takový způsob života! Jim jest cudnost vším, ony stále pracují, aby ji v sobě každým dne zdokonalovaly, věduce, že protože tělo jest zrcadlem duše, má horoucí a upřímná láska k čistotě v celém jejich zevnějšku se jeviti a jak praví sv. Pavel, libovůni Ježíše Krista vydávati.

Samota panen

„Svaté panny jsou jen tehda šťastny, jsou-li samotny, a mohou-li tak krásu nebeského ženicha svého lépe pozorovati, proto hledají samotu.“ (sv. František Saleský) Tak praví žalmista Páně: „Všecka krása té dcery královské jest vnitř.“ (Ž 44,14) Panny svaté snaží se, aby vnitřní krásu svou vždy zachovaly a rozmnožily, věduce dobře, že nebeský ženich pouze na srdce hledí, kdežto lidé jen zevnějšku sobě všímají. Toť jest příčinou, proč nevěsta Kristova, tj. duše, která uposlechla hlasu božské jeho lásky, chtěc jediné Jemu se líbiti, samotu vyhledává, aby připravila v srdci svém stánek, kterýž by se líbil božské Jeho velebnosti. Panny vyhledávají samotu, aby tak více s ženichem svým zabývati se mohly; i ukrývají se ve vlastním srdci svém jako v nějaké síni nebeské, trvající tu v samotě.

„Panny jsou opatrné a ctnost opatrnosti jest takřka sakristií čistoty,“ praví sv. František Saleský dále. „Právě tak jako sakristián často dohlíží v kostele, aby zvěděl, zdali se nic neztratilo, a o to pečuje, aby dvěře byly vždy dobře zavřeny, aby nikdo nemohl ničeho ukrásti: jest panna vždy ostražitá, aby věděla, nehrozí-li nebezpečí její čistotě, na jejíž zachování jest tak žárlivou, že chvěje se a děsí, jakmile něco pozoruje, byť i to byl jen stín zlého, jako se třásla neblahoslavenější Panna, když přišel k ní archanděl Gabriel.“ Svět jest nepřítelem čistoty; panenství naplňuje jej ošklivostí, proto snaží se všemožným způsobem útok na ně činiti. Nepřítel tento užívá častěji a s větším prospěchem svůdnictví než násilí, lichocení než hrozeb. Nepřítele takové povahy lze však jediné útekem přemoci. Boj přímý byl by odvážlivostí největší.

Což jiného chce se vším tím říci, než že láska k samotě jest jednou z hlavních ctností panny? Což nepraví nevěsta ve velepisni: „Král i mne uvedl do pokojů svých?“ (Pís 1,3) Zdaž není panna v nejtajnější komnatě paláce nebeského krále v samotě? Mohl by hluk a ryk světa ještě radost jí působiti?

„Oznam mi, ty, jehož miluje duše má, kde paseš, kde odpočíváš o poledni,“ praví nevěsta ve Velepísni. Tam chce přijíti, tam jest blaze srdci jejímu. Kde jest ale toto místo blaženosti? Taž se božského ženicha; On ti odpoví: „Já vyvedu ji na poušť a mluviti budu k srdci jejímu.“ (Oz 2,14)

Duch ustraňování se, láska k mlčení, samota – toť znaky pravých nevěst Ježíše Krista. Avšak duch samoty a láska k mlčení snášejí se velmi dobře se

skutky křesťanské lásky, s obětavostí a odevzdaností. Víme to z příkladů svatých; sv. František Saleský pravil tak sám: „Povolá-li nás Prozřetelnost, abychom se zvláštní horlivostí v jisté věci ku cti a chvále Boží pracovali, nebojmež se ničeho. Nezahyneme zajisté tam, kam Ježíš sám nás uvedl, neboť za ruku vodí nevěsty své.“

Bohu jest nemožno, aby sám sobě odporoval; chce-li, aby opustila panna na chvíli samotu, vztáhne ruku na hlavu její, přikáže andělům, aby ji ostříhali a položí draka pod nohy její jako hada a baziliška. Pravím však: „Chce-li Bůh, volá-li sám,“ ne tedy naše povaha, náš rozum, kterému samota se protiví; ne touha nespořádaná, ukazovati se a s tvory obcovati, ne přání viděti a slyšeti, co ve světě se děje, oznamuje nám vůli Boží. Duch sv. zjevuje se způsobem jiným, řeč jeho jest rozdílná od řeči světa. Panna stává se obcováním se světem dokonalejší, přinesla-li z poslušnosti lásku k samotě Bohu za oběť.

PANNY A MARIA

Královna panen

Ano, Maria jest jí skutečně a proč? Pro důstojenství své a pro moc, kterou má nad nevěstami Syna svého, jež ochráně její jsou svěřeny. Ona vztahuje nad ně mateřské své žezlo, berouc je pod svůj královský plášť, ukazuje jim bohatý diadém, který zdobí čelo její, jako odměnu, která zaslíbena jest těm, jež pro království Boží a z lásky k Ježíši Kristu všech radostí světa se zřekše, andělský život vedou. Je-li však Maria královnou panen, jest panenství královstvím Marie Panny: panny náležejí Marii. Ježíš Kristus dává jí je, i svěruje je mateřské její něžnosti a činí je nejbohatším jejím dědictvím.

Maria jest matkou panen

Když řekl Spasitel náš na kříži k Marii, ukazuje na panického apoštola Jana, miláčka: „Ženo, hle syn tvůj“, a když pohlížeje na Jana, řekl jemu: „Hle, matka tvá“, tu měl v úmyslu, dáti svou matku za matku všem, kdož by jeho učedníky býti chtěli. Panny, vy nejbližšími průvodkyněmi jste Marie, a jelikož Ježíš chtěl, abyste byly jejími dcerami, jste jejími miláčky; vy žijete u ní jako sv. Jan, a neopustíte ji nikdy.

Maria – vzor panen

Těž panna křesťanská má své zrcadlo, před nímž lze ji spatřiti a kterého nelze jí opustiti. Ona pohlíží na Marii, pozoruje ji, aby vždy lépe a lépe poznávala, čeho Ježíš od ní žádá. Porovnávajíc se ustavičně s Marií, poznává tato nevěsta Ježíše Krista, stupeň duchovní krásy, kterého již dostoupila, aneb spatřuje skvrny, vrásky a nedostatky, kterých rychle odstraniti jest povinna. Před tímto zrcadlem spravedlnosti jest panně blaze.

Maria – čest panen

Církev sv. obrací na Marii Pannu krásná slova Písma sv.: „Tys sláva Jerusalema, tys radost Izraele, tys čest lidu našeho.“ (Jud 15.10)

Čest Marie Panny, Matky Boží, jakoby v paprscích přecházela na panny, které za skvělým praporem jejím krácejí. Veliká královna, která oděna jsouc sluncem, má měsíc pod nohama a na hlavě korunu dvanácti hvězd, jest Maria. Čím jiným jest panna, nežli, abych tak řekl, čestnou průvodkyní veliké této královny? Panna praví sama k sobě: „Já náležím k tomu nebeskému vojsku, jehož vůdkyní, velitelkou a královnou jest Maria. Ale sláva Marie Panny jest tak veliká a vznešená, že jest pro mne ctí nepochopitelnou, že smím jíti za skvoucí se korouhví, která v ruce Marie Panny v barvách nejkrásších se třpytí. Marie přivedla ctnost andělskou k takové dokonalosti, že nazývali ji svatí pokladem panenské čistoty. A jelikož dle výroku Ducha sv. čistota k Bohu a Pánu našemu blíže přivádí, chtěl Bůh čistotu Marie Panny odměniti tím, že zvolil ji za Matku svého jednorozeného Syna. Ó, jaká to důstojnost! Jaká čest, již nelze pochopiti! Moje královna, moje vůdkyně, moje matka, moje sestra jest Matkou Boží! Jak nesmírná to čest pro mne!“

Proč těší se panny, které povolání svému jsou věrny, tak upřímně z té oběti, kterou Ježíši Kristu přinesly? Proč mají útrpnost s ubohým světem, který je považuje za smutné, opuštěné, a který kromě radostí a zábav svých jiné radosti a jiného štěstí pochopiti nemůže? Toho nevíte ještě! Avšak neslyšíte hlasu, který každým okamžikem z úst panen zaznívá a jako hlahol líbezný nebesa proniká – neslyšíte pěti: „Příčino naší radosti, oroduj za nás!“ Ano, Maria jest příčinou, základem radosti panen; neboť jest jejich ctí, jejich chloubou, jejich silou, jejich čistotou, jejich láskou. Či zapomněly jste snad krásného výjevu při navštívení Panny Marie? Sotva že Maria tetu svou Alžbětu pozdravila, splesalo nemluvnátko, kteréž žena, Bohem za matku sv. předchůdce Kristova vyvolená, pod srdcem nosila, v životě matky své. Když stal se tento podivuhodný muž, sv. Jan Křtitel, velikým prorokem, který oznamoval přítomnost Beránka Božího, zvolal zajisté radostně světec ten, kterýž čistý byl jako Ježíš a Maria, při vzpomínce na okamžik, kdy při navštívení Panny Marie v lůně matky své očištěn

byl od hříchu prvotního: „Ó Maria, tys příčinou mé radosti; tobě děkuji za svou slávu, za svou blaženost“ Panny, buďte jako malý Jan zcela malými vedle Marie; přibližujte se k ní, ctěte ji a objímajíce ji, volejte často: „Ó Marie, jak šťastny jsme! Ano, štěstí toho nemůžeme slovy ani vylíčiti; a štěstí toho dosáhly jsme tebou, neboť panenstvím nabyly jsme všech statků duchovních: jsme bohatými tvým bohatstvím, a silnými tvou mocí a silou; krásnými jsme tvou vlastní krásou. Tys tedy, ó Maria, pravou příčinou naší radosti, tys naše čest, naše koruna. Ty budeš v nebi předmětem naší vděčnosti a lásky na věky věkův.“

PANNY A NEJSVĚTĚJŠÍ SVÁTOST OLTÁŘNÍ

„Nebo což jest dobrého jeho, a co krásného jeho, leč obilí vyvolených a víno plodící panny?“ (Zach 9,17)

Dle proroka Zachariáše anebo lépe řečeno, dle Ducha sv., který ústy jeho mluvil, jest Nejsvětější Svátost oltářní příčinou, pramenem, základem všeho dobra, kteréž působí se v církvi Ježíše Krista.

Nejsvětější Svátost jest ohněm božské lásky, který k tomu jest určen, aby svou přítomností duše naše rozněcoval, a srdce naše nejčistší a nejvřelejší láskou naplňoval. „Ježíš“, praví sv. Bernard, „jest láska lásky.“

Svatí nazývají sv. přijímání „obilí vyvolených“ a v pravdě jest chlebem, pokrmem. Jím nabývají síly proti duchu zlému, proti zlobě tohoto světa, proti vlastním zlým náklonnostem. Tento božský pokrm činí je schopnými, aby zvítězili nad nepřáteli a přemohli všechny překážky, jež na cestě spasení se jim naskytují.

Nejsvětější Svátosti přikládá se ještě jméno zvláštní. Duch sv., který nazývá ji majetkem Božím i majetkem lidí, a pravou krásou mezi divy božské moudrosti, ten Duch sv. praví, že Nejsvětější Svátost jest „víno plodící panny.“ Slova tato mají význam hluboký, i slušno, aby jej panny znaly a bez prodlení o něm rozjímaly a uvažovaly. Především podotýkám, že řecké slovo, jež překládá se slovem „víno“, značí víno nové, právě vytlačenou šťávu z hroznů. Šťáva tato má dvě zvláštnosti, které později mnohem slaběji se jeví. Jest totiž nad míru sladkou a zároveň silnou a opojující. Proto dává se do velkých otevřených nádob, aby kysala. Kdybychom uzavřeli nádobu takovou, v níž mladé víno jest, roztrhla by se nádoba vbrzku silou jeho. Také víno svátostné má tuto vlastnost, lahodnost a síla jeho vyniká nade vše, co sobě představití jsme s to. Ono opojuje jak svou lahodností, tak svou silou. Toho sladkého a svatého opojení, kteréž přivádí duše k duchovnímu kysání, jež působí odstranění všech překážek, které zdržují pokrok náš v dokonalosti! Toto víno sladké plodí panny, působí totiž, že vyrůstají ve svaté půdě církve a rozvíjejí svůj překrásný květ; víno to činí je krásnými,

skvělými a v očích Ježíše Krista líbeznými. Víno to naplňuje je radostí a blažeností a pobádá jich, aby pěly o sladkých účincích božské lásky.

„Vino to,“ praví sv. Jarolím, „píjí panny, jež svaté jsou na duši i na těle, aby opojeny byly láskou, a v radosti a plesání k božskému ženichu, který v chrámě je očekává, církví sv. mohly být přivedeny.“ Panny, Nejsvětější Svátost volá vás, tať vaším jest pokladem; přivlastněte si poklad ten, Bůh vám ho přenechává. Ó kéž mohly byste veškerou krásu pojmuti, kterou obsahuje, kéž pochopily byste všechno to dobro, které v ní jest, kéž pochopili byste to vy, které nežijete více život tělesný, kteréž oprávněny jste opakovati slova velikého apoštola: „Kristus jest můj život.“

Svatyně a oltář

Panna nalézá se na stupních oltáře jako Maria u kříže. Tam pozoruje svého ženicha, který ku cti svého Otce nebeského a ku spáse člověčenstva zcela se obětuje. Ona zná to převzácné ovoce té předražené oběti, a snaží se každodenně býti jí přítomna. Při oběti té jest nebeský ženich knězem a obětí zároveň. Mše svatá, tato přesvatá oběť, jest nejsvětějším úkonem v očích Božích, nejdokonalejším úkonem lásky se strany Ježíše Krista. Proto nalézá panna ve mši sv. svou radost a své blaho.

Svatostánek! Ze svatostánku ozývá se ustavičně hlas známý a lahodný, jež slyší panna uchem duchovním, hlas oznamující: „A budou oči mé a srdce mé tu po všechny dny.“ (srv. 3 Král 9,3) Oči Jeho, oči milého – oči ženicha – Ježíš Kristus pohlíží očima svýma do duše milé své nevěsty, vidí všechny její myšlenky, všechny její city, všechny její přání, všechny její žádosti. Srdce jeho dlí ve svatostánku! Panny! Nechte lidí světáků bydleti ve stanech hříšníků; jim se tam líbí, protože hledí na lesk bohatství. Pro vás, panny, jest oltář, svatostánek Ježíše Krista! Mluvte jako On, neboť nevěstě jest mluvíti jako jejímu ženichu, a rcete: „A budou oči mé tu po všechny dny“ – a kdež by jinde měly býti?

Svatyně! Slovo to značí tolik, jako obydlí svatosti. Komu však přísluší svatyni milovati, na stupních svatyně bydleti? Zdaž ne vám, panny, nevěsty božského krále? Vzpomeňte na pěkné slovo ženy chananejské: „I štěňátka jedí drobty, jež padají s stolu pánů jejich.“ (Mt 15,27) Naplňuje-li vás nehodnost vaše bázni, chvějete-li se, pomýšlejte na velebnost a vznešenost Boha, který ve svatostánku dlí, ó pojd'te a vrhněte se k nohám jeho, odpočňte sobě tu v malém koutku svatyně; číňte tak jako psíci, kteří svých pánů nikdy neopustí; oni lehají k nohám jejich, hledí na ně, tulí se k nim a jen násilně mohou býti od nich odpuzeni; jednejte podobně!

Zdaž možno pochopiti panenství bez této horoucí lásky k Ježíši Kristu v Nejsvětější Svátosti, bez této touhy, býti u něho, u jeho nohou láskou pláti a se

stráviti? Nejčistší a nejsladší radosti své naleznete ve svatyni, na stupních oltáře, před svatostánkem!

Stůl Páně

Co mám říci o stolu Páně? Kterak mám vykládati toto tajemství lásky, abych vyhověl přání vašemu? Znáám jediné slovo, v němž jest vše obsaženo; slovo to jest prostinké, kdo však ho pochopí? Přijímání! Co však jest přijímání? Spojení s ním, spojení nepochopitelné, spojení neskončené dobroty, všemohoucnosti, nejvyššího dobra, věčné krásy se mnou! Spojení takové, jaké jest spojení mléka s tělem dítěte, chleba s tělem lidským, vína s vlastní mou krví; ale s tím podstatným rozdílem, že, kdežto mléko, chléb a víno v mou bytost se proměňují, Kristus ve sv. přijímání bytost mou ve svou proměňuje. Panny pochopujete to? Vy máte prostředek, kterým můžete proměnit ducha svého v ducha Ježíšova, úsudek svůj v úsudek Ježíšův, paměť svou v paměť Ježíšovu, obrazotvornost svou v obrazotvornost Ježíšovu, své srdce, své žádosti, své city, své náklonnosti ve vůli Ježíše Krista. Sv. přijímání jest spojení. S kým? S duší, duchem, se srdcem Ježíše Krista; pak „můj milý jest můj a já jsem zcela jeho“ (Pís 2,16), pak „živ jsem již ne já, ale živ jest ve mně Kristus.“ (Gal 2,20)

Posvátné nádoby

Naučení, jež dává Ježíš pannám v Nejsvětější Svátosti, porozumím, pohlédnu-li na posvátné nádoby. Panny, pozorujte kalich! Jest to nádoba posvátná, již užívá se pouze při Nejsvětější oběti a která k tomu jest ustanovena, aby chovala v sobě předrahou krev božského Vykupitele. Tělo i duše panen, celá jejich bytost jest zasvěcena Ježíši Kristu; zdaliž není panna z té příčiny také kalichem? Ano, panna jest kalichem, vždyť má přijímati předrahou krev božského Vykupitele, aby ji neustále obětovala svému nebeskému otci. To není ale ještě vše: panna má učiniti též kalich ze sebe, kalich, který podobný jest kalichu Ježíše Krista. K tomu účelu musí panna trpěti, ustavičně se obětovati, ona musí krev a život ke cti a chvále Boží a ku spáse lidí v oběť přinášeti. V okamžiku, kdy kněz kalich pozdvihuje, má panna zároveň dva kalichy obětovati, kalich svůj ve spojení s kalichem Ježíše Krista. Svou čistotou následují panny Ježíše Krista: srdce čisté, duše bez poskvrny, tělo panenství zasvěcené a obětované stává se pravým kalichem spasení. Láska prolila na kříži krev Ježíše Krista; láska tvoří panny, a obětuje je Bohu, jako nejdražší oběti.

Nejsvětější Svátost chová se také v monstranci. A nyní pravím vám, panny: „Milujte Nejsvětější Svátost, když slavně vystavena jest věřícím k uctění; učíte sobě povinností, stráviti u nohou Ježíše Krista větší část dne, ano i noci. Tam je místo vaše! Vy jste kněžnami v domě velkého krále, vy jste nevěstami Ježíše

Krista; vás očekává Kristus na stupních svého trůnu! Avšak učte se něčemu při pohledu na sv. hostii v monstranci! Božský Spasitel nedlí stále v této způsobě mezi námi! Zřídka jen vystavuje se v monstranci, téměř ustavičně jest skryt. Pochopujete, co chce, abyste následovaly? I vy máte býti obyčejně skryty, máte ukryvati se před zraky lidskými Milujete-li důstojenství a veřejnost, pak nerozumíte svému povolání. Ukazujete-li se, chtíce býti poslušnými rozkazu Božího, máte to činiti jediné s tím úmyslem, abyste čest Boží rozšiřovaly, a nových ctitelů Bohu získaly; pak budete v pravdě jako hostie v monstranci.

Konečně otevírá se svatostánek a zrakům našim objevuje se ciboř. Slovo to odvozeno jest od latinského slova „cibus“, t.j. „pokrm“; znamená tedy toliko jako „kalich na pokrm“. V ciboři uložen jest chléb andělů, Nejsvětější Svátost – chléb nebeský, který nasycuje duše naše. Panny, vy máte být hostiemi v ciboři! Sv. Pavel příkládá vám sv. jméno „hostie“. Buďte tedy svatou, čistou, Bohu zasvěcenou hostií; buďte hostií v ciboři! K té světlo sluneční nevniká, oko lidské ji nevidí! A přec obcuje Ježíš z dobrovolného úkrytu svého se svými přáteli; na tomto tmavém, osamělém místě obětuje se svému Otci nebeskému, zde modlí se, zde koná dílo vykoupení lidského. Pochopujete tajemství toho?

Pannu stravuje horlivost pro dům Boží. Blažeností její na tomto světě jest Nejsvětější Svátost, panna nezapomíná vzdáti jí povinné cti i rděla by se, kdyby se zdobila vzácnými klenoty, a rozestavovala ozdobné nádoby po stolech a skříních, vidouc, jak lhostejně a opovržlivě zachází se s tělem a krví božského Vykupitele. V prvních dobách církve sv. pečovaly panny o vše, co k bohoslužbě náleželo, zejména o to, čeho bylo třeba k slavení tajemství Nejsvětější Svátosti. Zdaž slušno, aby panny doby nynější menší věnovaly péci a pozornost službám, jichž Kristus od jejich lásky očekává?

OCHRÁNCOVÉ A PŘÁTELÉ PANEN

Dvě bytosti, jež sobě jsou rovny, snaží se, aby se spojily; jedna hledí druhé se přiblížiti a obě bojí se odloučení. Jest tedy snad nepřirozené, obcují-li panny na tomto světě s pannami v nebesích, mluví-li o štěstí jejich, jsou-li s nimi v ustavičném spojení? Jest snad nepřirozené, čtou-li jejich životopisy, a těší-li se na svátky jejich, aby s větší vřelostí k nim se modlily a je vždy s větší odevzdaností a horlivostí uctívaly?

Panny a sv. Josef

Který jest nejkrásnější titul sv. Josefa? Muž tento uznán byl za muže dle srdce Božího; a když hledal Bůh panického ženicha, jehož čistota byla by přiměřena úřadu nejvznešenějšímu, uznal jej za hodna, aby přidružen byl Marii a žil s Matkou Boží život andělský, aby byl strážcem a ochráncem Panny nejčistší a

dítka božského, jež tato vzácná květina panenství ku spáse světa měla zploditi. Ano, toť vlastní sláva, pravá, trvalá, toť věčná sláva velkého patriarchy, jež zveme se sv. evangeliem „mužem Marie“.

Zde jest muž, jemuž dostalo se na tomto světě milosti; jakéž se vám nikdy nedostane; zde jest muž, kterémuž čistota duše takovou blaženost připravila, jakéž největší světci v modlitbě nikdy nepocítili; zde jest veliký rek panenství, který lépe, než kdo jiný dovede vás poučiti o tom, co chystá Bůh pannám! Jakž neměly byste se o to přičiňovati, abyste tohoto obdivuhodného muže učinily svým přítelem, svým rádcem, svým prostředníkem a orodovníkem u Ježíše a Marie? Není pochybnosti, že mezi sv. Josefem a mezi pannami, mezi tím, co on miloval, chtěl a po čem se snažil a mezi tím, co panny chtějí a čeho si přejí, jest tolik styků, že nelze jinak, než že panuje největší přátelství a vroucnost a láska právě tak nerozlučná jako sladká a příjemná mezi pannami na zemi a mezi panickým ženichem královny panen.

Sv. Jan Křtitel

Kterýž úřad jest svěřen tomuto muži, jehož předním znakem jest panenství? Ježíš činí jej svým předchůdcem, svým kazatelem, svým prorokem. On předvádí nám jej jako přítele ženicha (Jn 3,29), jako svíci hořící a svítící (Jn 5,35), jako největšího mezi rozenci žen (Mt 11,11), který předejde před ním v duchu a v moci Eliášově, aby připravil Pánu lid dokonalý (Lk 1,17).

Jan vyvolen jest, aby Ježíše pokřtil, aby vložil ruku na hlavu jeho, když dříve byl zvěstoval lidstvu: Ejhle, beránek Boží, který snímá hříchy světa. (Jn 1,29) Ó panny, nezapomínejte nikdy té důstojnosti, ku které povznáší Ježíš panického učedníka!

A jest ještě jiná čest, která větší se býti zdá! Zemřítí pro Ježíše! Zemřítí, aby vydáno bylo svědectví o pravdě a spravedlnosti, krev vlastní vylíti, aby zpečetil kázání, kterým ho Kristus pověřil: neníliž to vrchol ctnosti?

Panny, i to jest rek, který náleží do skvělých řad vašich! „On musí růsti, já pak se menšiti.“ (Jn 3,30) V těchto slovech Janových obsažena jest všecka ctižádost panen. Jako sv. Jan praví i panna: „Přítel pak ženicha, kterýž stojí a slyší ho, radostí se raduje pro hlas ženicha. Protož tato radost má naplněna jest.“ (Jn 3,29)

Ó Bože můj, uděliž pannám, jimž hrozí bouře světa a pokušení různých, aby snažily se býti přítelkyněmi sv. Jana Křtitele i aby považovaly ho za svého mocného ochránce u Ježíše, věčného krále panen!

Panny a sv. Jan evangelista

V životě tohoto učedníka Ježíše Krista jsou tři věci zvláště obdivuhodné, a všechny mají jakýsi vztah k panenství. První přednost tohoto apoštola spočívá v názvu, kterýž jemu církev dává: „Učedník, jehož Ježíš miloval.“ (Jn 13,23) Panny, tažte se všech učitelů, kteří Písmo sv. vykládají, tažte se církve, co bylo příčinou této neslýchané přízně, a zajisté uslyšíte odpověď: „Jan byl panický.“ Při poslední večeři, jak sv. evangelista praví, odpočíval Jan na srdci Ježíšovu. Olier praví: „Ježíš chtěl sv. Jana uvnitř v sebe proměnit a mezi všemi apoštoly zvláštním způsobem podobným sobě učiniti. Sv. Jan opouští takřka svou vlastní osobu a vchází zcela v osobu Ježíše Krista. Tímto tajuplným odpočíváním Janovým na srdci Ježíšovu ukazuje božský náš Spasitel, že sv. Jan to jest, který nejvíce podílu běře na jeho božském životě. Ježíš Kristus vlévá se jako pramen do srdce milovaného učedníka a sděluje jemu život, podobný životu Jeho, on proměňuje jej ve své vlastní nitro.“

A přec to není ještě slovo poslední o božských projevech přízně, jichž učinil Bůh sv. Jana účastným pro dokonalé jeho panictví. Slova, kterými Kristu před smrtí svou vůli projevil, vyjádřila i jeho myšlenky: „Ženo, hle, syn tvůj. Synu, hle, matka tvá.“ „Bohu zalíbilo se, aby dlouho dopřával sv. Janu hleděti do srdce Panny Marie.“ praví Olier, „Bůh učinil duši Marie Panny jemu tak blízkou, že mu nebylo třeba Marii se blížiti, jelikož ji tisíckrát lépe ve světle Božím viděl, než by ji mohl viděti očima tělesným.“

Poznámka. V rozjímání tomto nemluvili jsme o sv. Pavlu, a přec nesmíme zapomenouti tohoto velikého apoštola, je-li řeč o přátelích a ochráncích panen. Sv. Pavel, veliký hlasatel sv. panenství, po všecka staletí měl a má býti pannám předmětem nejpřírodnější vděčnosti, nejněžnější úcty a nejdokonalejší důvěry.

PANNY A MUČENICTVÍ

Každý musí žiti způsobem povolání jeho přiměřeným; povolání panen však vyžaduje přijetí kalicha a kříže Kristova. Praví-li sv. apoštol Pavel: „Všichni, kdož chtějí pobožně živi býti v Kristu Ježíši, protivensství trpěti budou,“ což mají panny k očekávání? Vy tedy, kdož snažíte se po koruně panen, nezapomínejte palmy mučeniectví! Obě podává vám ruka ženicha nebeského! Víím, že nemusí býti mučeniectví vždy krvavé. Ano, mučeniectví jest rozličné. Pozorujme blíže ty rozmanité druhy mučeniectví, kteréž přináší s sebou stav dokonalosti, jež jsme zvolili, jest nám zajisté třeba o nich rozjímati, abychom je seznali a zvláště, abychom si je oblíbili, chceme-li, aby božský ženich, jež jsme sobě vyvolili, prokázal nám té zvláštní cti, aby podle něho dostalo se nám místa na kříži.

O mučnictví a pronásledování

„Kdybyste byli ze světa, svět, což jeho jest, miloval by; ale že nejste ze světa, nýbrž já ze světa vyvolil jsem vás, proto vás svět nenávidí,“ (Jn 15,19) tak praví Kristus; slova ta platí zvláště osobám, jichž povolal k dokonalosti. Pronásledování, které panny bez ustání trpěti musí, děje se jazyky. Duch sv. praví: „Naostřují jazyky své jako hadí; jed hadů litých jest pode rty jejich.“ Ano synové světa mají jazyky, které jazykům hadím se podobají; jazyky píchají, rozdírají, a usmrtili by, kdyby bylo v jejich moci. Dokonalost nelíbí se jim; proti panenství pozdvihují stále rukou svých, aby je tupili, z něho šašky si tropili, tisíce ry posměch si z něho činili; to vše nestačí však ještě zlobě jejich; aby ukázali svou nenávist proti němu, utíkají se k opovážlivému posuzování, pomlouvání a ku všelikým prostředkům, kterých jim ďábel, král jejich, poskytnouti s to je, jen aby ctnost tu snížili, ji zneuctili, hanou obsypali. Předhůzky, které jí činí, množí se každým okamžikem; nazývají ji přepínáním, blouzněním, bláznovstvím, směšným nechutenstvím, zbrklostí, bažením po zvláštěnostech, jimiž kdo chce pozornost na sebe obrátiti. Říkají dále: „Jen kdyby to kdo věděl, tato domnělá ctnost není ryzí a opravdivá; za ní skrývá se tisíce chyb, jest to samá marnivost a pýcha a směšná domýšlivost.“ Tak mluví se o vás, panny! Vše, co činíte, haní se všemu, co pravíte, vystavují se chyby; není na vás nic dobrého. Tak mluvili také fariseové, kteří na božském vašem ženichu neviděli, leč z čeho by jej kárali a kteří shledávali na něm chování, jež v očích jejich nejvyššího trestu zasluhovalo. Pochází-li pronásledování, o němž mluvím, jen od takových lidí světských, s nimiž panny v nižádném nejsou styku, ó pak lehce jest ho přetrpěti. Avšak v mučnictví, jež připravuje pronásledování, jest často mnoho trpkosti, která srdce panny zdrcuje, a trpkosti té jest pocítiti hlavně pannám, které žijí v rodině, jejíž členové evangelickou dokonalost zavrhnou a ji nanejvýše nenávidí. Jsou to buď otec bez víry aneb světsky smýšlející matka, kteří stávají se katany, pronásledujícími pannu, Kristu Ježíši zasnoubenou; nezřídka jsou to bratři a sestry, aneb jiní z příbuzných, s nimiž jest panně denně obcovati. Pronásledování druhu takového, které ani na okamžik nepřestává, jest zajisté nejukrutnější. Jak mnoho tvrdých slov, jak mnoho řečí urážlivých jest panně slyšeti, jak mnohého pohrdání jest jí trpěti!

Nedomnívejme se ale, že jest panenství pronásledováno jen od lidí bezbožných, nevěřících. Také křesťané, kteří za zbožné považováni býti chtějí, paní, které často k stolu Páně přistupují, stávají se tyraní panen křesťanských. I ti zlořeční pannám, pohrdají jimi a podrobují jejich trpělivost a tichost nejtěžším zkouškám. A co učily panny takové? Čím se provinily? Nechtějí se vdáti, toť zločin jejich.

Ó Ježíši, budiž ty pomocníkem a silou panen! Vždyť jsou to nevěsty tvé, které jen pro tebe žijí; posilni jich a učiní schopnými, aby získaly sobě té dvojí palmy, palmy panenství a mučeníctví!

O mučeníctví pokušení

„Synu,“ praví moudrý Sirach, „přistoupíš-li k službě Boží, připrav duši svou k pokušení.“ (Sir 2,1) A anděl Rafael pravil k Tobiášovi: „Že jsi byl příjemný Bohu, proto potřebí bylo, aby pokušení zkusilo tebe.“ (Tob 12,13)

Mýlil by se velice, kdož by se domníval, že prost bude těžkého břemene pokušení, když cvičí se v konání rad evangelických. Dovolil-li Kristus, aby ho ďábel pokoušel, učinil to proto, aby poučil nás, že není nikdo na této zemi bez pokušení a že tudíž ani nejsvětější z učedníků jeho nejsou vyňati. Buďte tedy připraveny na pokušení, vy panny, nevěsty Kristovy! Pokoj jest jen v nebi; zde jest boj a činění si násilí, bolesti vnitřní, vzpoura proti milostem, zde peklo ustavičně útok na vás činí. Jelikož jest ďábel protivník Kristův, vždy a všude nepřítelem dobrého, jak byste se mohly domnívati, že vás, panny, nechá v pokoji, vás, jež milovanými jste nevěstami božského ženicha? Ó věztež, on nenávidí vás a zuří, vidí-li, že věrný jste a čisty, a že netoužíte po ničem jiném, leč abyste byly předmětem zalíbení v očích věčného krále světa.

Mučeníctví panen záleží v bojích, které jest jim s peklem stále podstupovati.

Ďábel, který zná nejlépe, kudy nejsnáze dostati se lze do pevnosti, jejímžto pánem jest Kristus sám, útočí právě v tyto strany, naděje se, že udělá si široký průlom, a že zmocní se vbrzku toho, po čem touží se zběsilostí, již nelze popsati. Někdy *rozdráždí žádosti smyslné*, že podobají se vlnám moře rozbouřeného, jež hrozí břehům vukolním.

Panny, nebojte se ničeho! „Tělo žádá proti duchu,“ toť pravda, ale „duch také proti tělu,“ a on si je podrobuje a krotí. Pokora a modlitba jsou vaší zbraní. Doufejte tedy, doufejte! Říkejte často: „Ježíš jest u mne, Ježíš jest se mnou.“ Střežte se zvláště neblahého omylu, ježž vám duch lži jako pravdu nepopíratelnou bude předkládati. „S takovými náklonnostmi a rozpoutanými náruživostmi nebyla jsem stvořena k zachování panenství, neměla jsem se snažiti po tomto vznešeném povolání.“ Toť lež!

Mnohdy nebývá vzpoura smyslných žádostí příčinou bolestného mučeníctví, nýbrž *rozčilenost srdce*. Srdce je sídlem lásky. Ty máš srdce citelné, milující; z něho přetéká láska na všech stranách. Snad poutá srdce tvé nějaká bytost, na niž jsi pohlédla, a pojednou zdá se ti, že miluješ ji a přednost jí dáváš před Kristem. I to je omyl. Neměj náklonnost za vůli, toť jsou věci zcela rozdílné.

Další příčina mučeníctví, nepokoje a neutěšenosti panen jest *obrazotvornost*. Kolik jest přepjatých myšlenek, kolik domyslů, jichžto živost a zpozdilost

způsobují hrozné muky v duši mnohých panen. Obrazotvornost vidí, slyší, koná a pak klame rozum, porušuje úsudek; a věří-li rozum, přemluví se srdce brzy.

To jsou, panny křesťanské, ty páky, kteréž ďábel do pohybu přivádí, aby vás v záhubu uvrhnul a život trapný vám připravil. Naděje se, že konečně, syty boje, ustoupíte a velkodušného podniku svého se vzdáte. Nečiňte jemu radosti té pekelné! Zůstaňte pevnými, pohled'te na ty tisíce panen, které vás v boji předešly, a jež s výše nebeské své koruny a palmy vítězné vám ukazují! Buďte statečnými po příkladu jejich a nezapomeňte nikdy, že mučnictví a sv. panenství jsou nerozlučný!

Mučnictví lásky

Nevěsta v písni Šalomounově mluví o nebeském opojení božskou láskou. (Pís 2,4) Ukazuje nám nevýslovné blaho, jehož poskytuje láska, která spojuje duši s nebeským ženichem svazkem duchovního manželství, jež započíná na této zemi a končí v nebi v den svatby Beránka bez poskvrny. Tato nevěsta krále slávy učí nás také: „Milý můj jest mi kytička myrrhy; mezi prsy mými odpočívati bude.“ (Pís 1,12) Roste myrrha na keři, jehož kůra jest na omak drsná a tvrdá, jehož listy malými ostny jsou pokryty a který vůbec velikým množstvím trnů se vyznačuje. Rozštípneme-li však keř ten, vytéká z něho zvláštní olej aneb kyselá a hořká pryskyřice: tato pryskyřice má vlastnosti obdivuhodné, pro něž učencům jest dobře známa a kteréž činí ji člověku užitečnou.

Nevěsta v písni Šalomounově přirovnává tedy božského ženicha k myrrhové kytičce, kterouž na prsa si klade. Chce tím naznačiti jasně, že božský ženich náš přichází k nám s hořkostí myrrhy, s ostny a trny jejích větví i listů. Tohoto obrazu užívá Duch sv., aby nás poučil o velikém tajemství, totiž o bolestech a trápeních božské lásky. Tato trápení, ty hořkosti, tyto živé bolesti, které tak vhodně ostny a trny se označují, jsou údělem silných, velkomyslných duší, které chtějí Beránka následovati, kamkoliv jde, i na vrchol hory Kalvárské!

Církev sv. obrací s hora uvedená slova na Pannu neposkvrněnou a Matku Boží Marii. Nikdy ještě nebyla duše tak hořkostí napojena, nikdy tak ukrutně rozedrána, jako duše Marie Panny. Maria mohla u paty kříže v pravdě říci: „Milý můj jest mi kytička myrrhy, on odpočívá na srdci mém.“ Kdo jest s to, seznati muky lásky, jako seznala je Maria, Matka Boží? Kdo jest sto, aby vedle nevýslovných slastí a vedle útěchy, již udělila Marii láska božská, vylíčil všechny ty bolesti a hořkosti, kterých utrpělo srdce její, jež po srdci Ježíše Krista jest nejcitlivější a nejněžnější? Toť byly muky lásky.

Tytéž muky, totéž mučnictví vnitřní očekává také vás, až dospějete k vroucí lásce k nebeskému ženichu, až srdce vaše jím toliko bude naplněno. Toto mučnictví lásky způsobuje pohrdání, kterého se dostává Kristu Ježíši i nyní ještě

od duší, jež sobě vyvolil, a které nechtějí o něm ničeho vědět; dále působí je pohled na černý nevděk a hnusnou zrádu tak mnohých křesťanů, pohled na pochlebnické se klanění a zrádná políbení, kteráž dovolují sobě pobožnístkáři a noví Jidášové k svatým, spravedlivým, k Bohu, za kteréhož se stydí a jehožto nejvyšší mocí drze pohrdají. Toť jest pro panny, které Ježíše vřele milují, pravým trápením, pravými mukami!

Jsou však ještě jiné muky lásky, kteréž pannám rovněž jsou známy. Božský Spasitel připravuje lásce panen muky, chtěje zkoušeti jejich věrnost. On skrývá se mnohdy, tak že zdá se nám, jakoby vzdálen byl; jsme zcela opuštěni; ač voláme k němu, neslyší hlasu našeho, neodpovídá nám. Srdce naše touží po něm, on však nevrací se – zarmoutili jsme jej tedy?! Jest jinde, jiný zaujal místo naše v srdci jeho! Jaká to bolest, jaká muka!

Panny věrné, nebojte se; Kristus vidí vás, jest vám po boku. Kdybyste řekly k němu: „Pane, kdes byl, když v zármutek jsouc pohřížena, byla jsem naplněna hořkostí?“ Kdybyste se tak tázaly, odpověděl by vám: „Dcero má, byl jsem u tebe, v tvém srdci, bojoval jsem za tebe a tys vítězila mým přispěním.“ Jsou duše, jež domnívají se, že jsou opuštěny. Zatemnění ducha, suchopárnost srdce, ustavičná roztržitost při modlitbě, mlčení Kristovo při sv. přijímání – vše opravňuje je, aby se domnívaly, že Kristus vzdálil se od nich, že nenalézají více zalíbení před očima jeho. Nemyslete tak, milované nevěsty Kristovy; jsou to jen sv. nástrahy jeho lásky: chceť, abyste lépe poznaly, že ho potřebujete, a že ničím nemůže býti nahrazen, abyste s větší touhou k němu vzplanuly a s větší horlivostí jej hledaly. Věřte, tj. zkouška, již chce podrobiti věrnost vaši. Co záleží vám na tom, jak dlouho ta zkouška trvá, když víte, že jest to zkouška, že jest to účinek a výsledek jeho k vám lásky! Což nevíte, že také Maria Panna seznala tento druh mučnictví, Maria, která po nanebevstoupení svého syna zde na zemi jsouc zůstavena, po mnohá léta ve vyhnanství tom žiti musela? Snášejte tedy rády, křesťanské panny, toto mučnictví lásky! Nestěžujte si na svůj osud; jest hoden závidění! Nenalézáte-li útěchy, rcete andělům, rcete svatým, rcete svým sestram, jež za horlivější považujete, rcete s nevěstou ve velepisni: „Zapřisáhám vás, dcery Jeruzalemské, jestliže byste našly milého mého, abyste pověděly jemu, že láskou umdlévám!“ (Pís 5,8)

Český překlad: Angelus Lubojacký.

Knihtiskárna Františka Orla ve Frýdku 1899.

Vybralý Michaela Nováčková OCV a Martina Vintrová OCV.

Mírně jazykově upraveno.

OTÁZKA NUTNOSTI BIOLOGICKÉHO PANENSTVÍ PRO PANENSKÉ ZASVĚCENÍ A ZAMYŠLENÍ NAD ZPŮSOBEM JEHO EVENTUÁLNÍHO PROKAZOVÁNÍ

Damián Němec

ÚVOD

V tomto textu se chci zabývat velmi konkrétní obecně položenou otázkou: otázkou nutnosti biologického panenství pro panenské zasvěcení a způsob jeho eventuálního prokazování. Proto se budu věnovat pouze jí, a to především z hlediska kanonického, byť není možné vyhnout se argumentaci i z jiných teologických disciplín.

Nechci se tedy zabývat rozsáhleji otázkou teologického chápání panenství, byť krátce ocituji to, co jsem již zaslal před více lety do časopisu *Textobraní*.

Celý text člením do tří úseků podle tří na sebe navazujících otázek: 1. zda je biologické panenství nezbytně nutné pro panenské zasvěcení; 2. zda diecézní biskup může biologické panenství u kandidátek panenského zasvěcení vyžadovat; 3. a pokud ano, jak by se mělo biologické panenství náležitě dle kanonického práva prokázat.

1. Je biologické panenství nezbytně nutné pro panenské zasvěcení?

Na toto téma není žádný specificky právní dokument, nicméně velmi často mají právní povahu úvodní poznámky (*Prænotanda*) liturgických knih.

Proto zde ocituji český překlad úryvku z úvodních poznámek Obřadu zasvěcení panen:

5. U žen žijících ve světě se vyžaduje:
 - a) aby dosud ve svém životě ani neuzavřely manželství ani veřejně neboli zjevně nežily v rozporu se stavem čistoty;
 - b) aby na základě svého věku, rozvážnosti a mravů dosvědčených obecným souhlasem dávaly záruku, že vytrvají v životě čistoty a služby církvi i bližním;
 - c) aby k jejich zasvěcení dal souhlas diecézní biskup.

Biskupovi přísluší stanovit, z jakých důvodů a jakým způsobem mají ženy žijící ve světě přijmout závazky k životu v trvalém panenství.

Srovnání podmínek uvedených v bodě 5 pod písm. a) a pod písm. b) je velmi poučné, nadto je považuji za klíčové pro hledání odpovědi na položenou otázku.

Lze jednoznačně konstatovat, že podmínky v bodě 5 písm. a) jsou zaměřeny na minulost, naproti tomu podmínky specifikované v bodě 5 písm. b) jsou zaměřeny do budoucnosti – nakolik obě podmínky vypovídají o skutečnostech, které se vyžadují *nunc et hic* pro rozhodnutí o zasvěcení, jak to stanoví bod 5 písm. c).

Podmínky specifikované v bodě 5 písm. a), zaměřené k minulosti, obsahují pouze negativní vymezení, nikoli vymezení pozitivní. Podmínky specifikované v bodě 5 písm. b), zaměřené k budoucnosti, obsahují pouze pozitivní vymezení, nikoli vymezení negativní.

V odpovědi na položenou otázku bude nejprve třeba vyjít z podmínek specifikovaných do minulosti, tedy uvedených v bodě 5 písm. a). Svou negativní formulací (podle zcela jasných principů filozofické formální logiky) jasně vypovídají, kdy je panenské zasvěcení **obecně, tedy zcela** vyloučeno:

- pokud kandidátka zasvěcení žila v manželství (což je třeba právně chápat jako církevně platné manželství),
- anebo pokud veřejně neboli zjevně žila v rozporu se stavem čistoty (zde se kromě kvazi-manželského soužití, tedy i života v církevně neplatném manželství, jistě jedná o život v notorickém závažném hříchu proti 6. přikázání) – zde je narušena a ohrožena pravdivost znaku, jakým zasvěcené panenství je; není tu tedy právně vyloučeno panenské zasvěcení ženy, která v důsledku události(i), která(é) není (nejsou) ve veřejné známosti, již není biologicky pannou.

Nyní přichází velmi závažná konkluze: pokud církev **všeobecně** (*ex iure universalí*) nestanovila požadavek biologického panenství, je tedy právně přípustné, aby přijala panenské zasvěcení žena, která není biologicky pannou.

A pokud předpokládáme, že se tu nejedná o omyl řádného církevního magisteria, neboli že toto pouze negativní (a takto úzké) vymezení je záměrné, pak to nejen znamená, že biologické panenství tu není dáno jako *conditio sine qua non*, ale – což považuji za stěžejní skutečnost – **nejedná se tu o biologické, ale teologické chápání panenství**. Jinak by církev v takovém případě nemohla pravdivě hovořit o **panenském** zasvěcení!

Jinak řečeno: za současné situace je i pro zasvěcené panenství položen důraz na onu teologickou, spásonosnou stránku panenství, a ta je viděna jako primární. Fyzická integrita je viděna jako sekundární, ba dokonce není nutně vyžadována.

Zde je již nutno opustit úzké pole kanonického práva a přejít do oblasti jiných teologických disciplín, což však je pro správné pochopení kanonických disciplinárních předpisů nezbytně nutné. Dovolím si proto zde v poznámce ocitovat, co jsem o tomto tématu napsal do *Textobraní*.²

² Bohužel sám nemám k dispozici příslušné číslo tohoto nepravého periodika, proto užívám textu, jak jej mám v počítači a jak jsem jej redigoval pro jeho zveřejnění. Musím upřesnit, že nevznikl jako odborné pojednání, ale jako ústní odpověď na položené otázky.

„Máme-li mluvit o tom, jak církev chápe pojem panenství, musíme si uvědomit, že tu půjde o panenství prožívané uvnitř církve čili vždycky v kontextu služby v církvi, nikoliv o panenství z hlediska biologického – jde nám zde o pojetí teologické. Toto teologické pojetí má svůj základ nebo nejpřesnější vzor v podobě panenství Panny Marie. Stálé panenství Mariino je trvalou naukou církve, aniž by bylo dosud formálním způsobem dogmatizováno – není tu žádné slavnostní prohlášení – a je spojeno s jinými dvěma skutečnostmi, bez kterých není pochopitelné: s Mariiným mateřstvím a s Kristovým bohodivstvím.

Chápání Mariina mateřství se rozvíjelo na základě rozvíjení nauky o spojení lidské a božské přirozenosti v jedné osobě Ježíše Krista a řešení otázky, nakolik do tohoto bohodivského dění je vtažena žena, která porodila Krista, řekneme-li to takto vzdáleně. Nejprve byl položen důraz na mateřství biologické – s ním je spojena otázka způsobu početí, otcovství, porodu atd. Teprve později (ale ještě ve starověku) – s vývojem chápání eklesiologie, kdy církev je představována jako tělo Kristovo neboli *Christus totus*, celý Kristus – je zdůrazňována úloha Panny Marie jako Matky celé církve.

V souvislosti s mateřstvím Panny Marie je pak také rozvíjena teologie Mariina panenství. Zde je položen důraz především na jeho zacílení, na jeho dějinný a spásonosný význam. Dějinný význam se dotýká samotné osoby Kristovy a vtělení Kristova. To je však jedinečná a neopakovatelná skutečnost. Proto je třeba položit důraz více na spásonosný význam, který má trvalejší charakter díky souvislosti s mateřstvím Mariiným vůči celé církvi. Spásonosný význam panenství je dán především tím, že Maria **věnuje** svůj život Kristu a církvi pro plnění spásonosného poslání, stává se tedy nástrojem Božího působení. Panenství je zde chápáno především ve své teologické dimenzi jako vydanost člověka pro Boží službu a pro zvlášť intenzivní spojení s Kristem (srov. biblický výraz *nerozdělené srdce*). Proto i v oblasti zasvěceného panenství tento spásonosný aspekt hrál i u církevních Otců primární roli, přestože lze říci, že v křesťanském starověku byl kladen u zasvěcených panen značný důraz také na fyzickou integritu, na biologickou stránku panenství.“

2. *Může diecézní biskup vyžadovat biologické panenství u kandidátek zasvěcení?*

Zde vidím jako potřebné znovu ocitovat závěrečný odstavec bodu č. 5 úvodních poznámek Obřadu zasvěcení panen:

Biskupovi přísluší stanovit, z jakých důvodů a jakým způsobem mají ženy žijící ve světě přijmout závazky k životu v trvalém panenství.

Ponechává se tedy na diecézním biskupovi, aby konkretizoval nejen obecné negativní zásady uvedené v č. 5 písm. a), ale především ono pozitivní vymezení obsažené v č. 5 písm. b).

Protože biskup má svou službu vykonávat v souladu s univerzální církví a k prospěchu místní církve, je evidentní, že tu nemohou být rozhodující osobní preference a akcenty diecézního biskupa samotného.³ Toto upřesnění důvodů a způsobu přijetí panenského zasvěcení se má tedy opírat o teologické důvody, a tyto důvody mají být tím závažnější, čím výraznější je tu upřesnění oproti univerzálnímu právu.

Nelze proto vyloučit, že v konkrétní situaci bude velmi, někdy dokonce navýsost vhodné požadovat po kandidátkách zasvěcení, aby byly biologicky pannami, ačkoli to církev všeobecně striktně nepožaduje.

3. *Jakým způsobem se má prokázat biologické panenství?*

Zde se dostáváme na půdu, která není církevními dokumenty nijak vymezena. Jako kanonista proto vyjdu ze zásady stanovené v obecných normách CIC, konkrétně v kán. 19, a použiji zákony upravující obdobné záležitosti.

Budu se přitom opírat o dva právně podobné kanonické instituty: řízení o dispens od platného a nedokonaného manželství (kde je značná podobnost) a důkaz a záznam o udělení křtu (kde je již menší, nikoli však nevýznamná podobnost).

³ Srov. KONGREGACE PRO BISKUPY. *Direktář pro pastorační službu biskupů Apostolorum successores* (22. 2. 2004), č. 98–107. O zasvěcených pannách se hovoří speciálně v č. 104.

A. Řízení o dispens od platného a nedokonaného manželství (kán. 1697–1706)

V řízení o dispens od platného a nedokonaného manželství jde mj. o prokázání faktu inkonsumace manželství. Samotný CIC neupřesňuje způsob zkoumání a dostačující důkazy.⁴

Posledním speciálním výnosem k tomuto tématu je instrukce Posvátné kongregace pro svátosti *Dispensationis matrimonii* ze 7. 3. 1972,⁵ na niž se opakovaně u těchto kánonů odvolává vydání Kodexu kanonického práva opatřené odkazy na prameny.⁶

Tato instrukce ve své procesní části *II. De instructione causæ et actorum confectione* stanoví:

- nejprve pod písm. b) provádění morálního zkoumání (výpovědi obou manželů; výpovědi svědků ohledně věrohodnosti manželů – přitom svědků může být málo, pokud jejich souhlasné svědectví může vést k řádnému prokázání a morální jistotě, především jedná-li se o lidi prosté vážných námitek a vypovídající pod přísahou);⁷
- pak teprve pod písm. c) přípouští (nenařizuje!) fyzické ohledání;⁸ pokud by však podle dekretu Nejposvátnější kongregace Svatého officia *Qua singulari*

⁴ Samotné znění kodexu však jasně ukazuje, že se tu často nemůže jít cestou běžných sporných procesů, ale i tak je možno dojít k morální jistotě:

CIC can. 1702 – In instructione uterque coniux audiatur et serventur, quatenus fieri potest, canones de probationibus colligendis in iudicio contentioso ordinario et in causis de matrimonii nullitate, dummodo cum horum processuum indole componi queant.

CIC kán. 1702 – V tomto řízení se vyslechnou oba manželé a podle možnosti se zachovávají kánony o provádění důkazů v řádném řízení sporném a v záležitostech o neplatnost manželství, pokud se srovnávají s povahou těchto řízení.

⁵ *Enchiridion Vaticanum 4. Documenti ufficiali della Santa Sede 1971–1973*, č. 1572–1592, s. 990–1007.

⁶ PONTIFICIA COMMISSIO CODICI IURIS CANONICI AUTHENTICE INTERPRETANDO. *Codex iuris canonici auctoritate Ioannis Pauli PP. II promulgatus et fontibus auctus*. Città del Vaticano : [Libreria Editrice Vaticana, 1989](#). XXXII + 669 s. ISBN 88-2091-610-X

⁷ Tamtéž, č. 1583, s. 998 (latinský text).

⁸ Tamtéž, č. 1584, s. 998. 1000 (latinský text): *Corporalis coniugum inspectio adhibenda est, si necessarium est ad iuridicam facti consummationis probationem assequendam*.

cura z 12. 6. 1942 již z předchozích výpovědí a ostatních aspektů a důvodů byla dle soudu diecézního biskupa získána morální jistota o nedokonání manželství, ohledání se nemusí konat; a navíc pokud by žena odmítla fyzické ohledání, nesmí k němu být nucena.⁹

Komentáře uvádějí tyto možnosti prokázání inkonsumace: Chiapetta morální důkaz, až po něm fyzický důkaz;¹⁰ Polášek nejprve biologický důkaz, po něm důkaz z nedostatku času (tedy *ex coarctatione temporis*), pak na třetím místě důkaz mravní – souhlasné svědectví manželů, jejichž věrohodnost je dosvědčena, potvrzený výpověďmi svědků dosvědčujících pravdomluvnost stran.¹¹

Na téma fyzického důkazu je však třeba poznamenat, že obvyklý důkazný prostředek je *hymen intactum*; je však obecně známo, že k jeho narušení může dojít i jinými způsoby než pohlavním stykem.

⁹ Tamtéž, č. 1584, s. 1000 (latinský text): *Si mulier autem inspectionem corporalem recusset, tunc, iuxta regulam per memoratum Decretum prolatam, „abstinendum est ab urgenda inspectione“.*

¹⁰ CHIAPETTA, Luigi. *Il Codice di Diritto Canonico. Commento giuridico-pastorale*. 2 edizione accresciuta e aggiornata. Roma : Edizioni Dehoniane, 1996. 3 vol. ISBN 88-396-0226-7; sv. 3, č. 5793–5794, s. 245.

¹¹ POLÁŠEK, František. *Procesní právo*. Olomouc : Univerzita Palackého, 2003. 120 s. ISBN 80-244-0663-2; s. 95. Autor tu vůbec necituje výše uvedenou instrukci z r. 1972 a v ní uváděný dekret z r. 1942, ale odvolává se na dokument S. C. DE DISCIPLINA SACRAMENTORUM. *Regulae servandae*, 7. 5. 1923, In AAS XV (1923), s. 392. Zdá se tedy, že v tomto případě (jako ještě na několika místech v této publikaci) nezohlednil nejnovější církevní legislativu, jak je patrné z jím uváděného pořadí důkazů a jejich zdůvodnění.

I při této citaci, kde na prvé místo klade fyzický důkaz, Polášek podotýká, že samotná integrita (*virgo intacta*) ještě není dostačujícím důkazem a cituje instrukci z r. 1923: *Præter argumentum physicum, quod natum est complere probationem per partium confessiones et per testes septimæ manus aliosque testes exhibitam* (n. 65). I zde je evidentní, že je nutno skutečnost nedokonání manželství opírat (alespoň také) o důvody morální povahy.

B. Důkaz a záznam o udělení křtu

(kán. 875–878)

Zde je analogickým ustanovení kán. 876, speciálně ohledně prokázání skutečnosti křtu dospělého: postačuje přísaha pokřtěného, přijal-li křest v dospělosti.¹²

Pokud se církev spokojí s přísahou v případě tak závažné skutečnosti, jakou je udělení křtu, brány k ostatním svátostem (kán. 849), tím spíše je náležité přísahu akceptovat v případě, že jsou (*a fortiori* nezaviněné) potíže s prokázáním biologického panenství.

ZÁVĚR

Odpovědi na tři položené otázky je možno stručně shrnout takto:

- Biologické panenství (*virgo intacta*) není pro panenské zasvěcení *ex iure universalis* požadováno jako *conditio sine qua non*, což zcela jasně poukazuje na záměrný důraz zákonodárce na teologické chápání panenství, v němž je fyzická integrita sekundární záležitostí.
- Diecézní biskup může *ex sua decisione* nebo *ex iure particulari* požadovat, aby kandidátka zasvěcení byla *virgo intacta*, a to ze závažných teologických důvodů.
- Při prokázání fyzické integrity má vždy prioritu důkaz morální, důkaz fyzický (gynekologické vyšetření) je druhotný, navíc sám o sobě nebyl v 20. stol. v církevním právu považován za zcela dostačující.

*Klášter dominikánů
Olomouc, 16. srpna 2007*

*Damián Němec OP (*1960)*

¹² Can. 876 – Ad collatum baptismum comprobandum, si nemini fiat præiudicium, sufficit declaratio unius testis omni exceptione maioris, aut ipsius baptizati iusiurandum, si ipse in ætate adulta baptismum receperit.

Kán. 876 – Jestliže nikomu nevznikne nevýhoda, stačí k dokázání udělení křtu prohlášení jednoho svědka, proti němuž není námitek, nebo přísaha pokřtěného, přijal-li křest ve věku dospělosti.

NĚKTERÉ CHARAKTERISTIKY MOŽNÉ KOMUNITY ZASVĚCENÝCH PANEN

Marcela Maria Císařová

ÚVOD

V kodexu kanonického práva kán. 604 – § 2. je psáno: „Panny mohou vytvářet společenství, aby věrněji zachovávaly svá předsevzetí a navzájem se podporovaly ve službě církvi, odpovídající jejich stavu.“¹³ Znamená to tedy, že také zasvěcené panny ve světě, ač k podstatě jejich povolání společný život nepatří, mohou za určitých podmínek vytvářet společenství. Pojďme se blíže podívat, jaká specifika bude takováto komunita mít.

1 ROZMĚR SPOLEČENSTVÍ V POVOLÁNÍ K ZASVĚCENÉMU PANENSTVÍ VE SVĚTĚ

Povolání k zasvěcenému panenství ve světě v sobě neobsahuje povolání ke společnému životu. Je to „vita solitaria – život v osamělosti“.¹⁴ Zasvěcení panen nikoho nevčleňuje do společenství s konkrétním zaměřením, spiritualitou a pravidly, ale je výrazem bezprostředního sebeodevzdání Bohu. Život panny má být znamením a uskutečněním samoty srdce, která má vést k hlubokému setkání s Bohem.¹⁵

Ani v životě panny zasvěcené ve světě však dimenze zásadní hodnoty společenství¹⁶ nechybí. Je laičkou,¹⁷ jednou z Božího lidu diecéze, který (ať

¹³ *Codex iuris canonici. Kodex kanonického práva.* Praha: Zvon, 1994. 812 s. ISBN 80-7113-082-6 (dále jen *CIC*). Kán. 604, § 2.

¹⁴ SCHLOSSER, M. *Alt – aber nicht veraltet: Die Jungfrauenweihe als Weg der Christusbefolgung.* Köln: Ordenskorrespondenz, 1992. 80 s. (Dále jen: *Alt – aber nicht veraltet.*) Str. 55.

¹⁵ Srv. *Tamtéž.*

¹⁶ Srv. KONGREGACE PRO INSTITUTY ZASVĚCENÉHO ŽIVOTA A SPOLEČNOSTI APOŠTOLSKÉHO ŽIVOTA. *Znovu začít od Krista: Obnovené úsilí zasvěceného života v třetím tisíciletí.* Instrukce. Řím, 19. 5. 2002. Olomouc: Maticе cyrilometodějská s. r. o., 2003. 62 s. ISBN 80-7266-129-9. (Dále jen *Znovu začít od Krista.*) Čl. 33.

konkrétně či potenciálně) tvoří všichni lidé, protože ke „katolické jednotě Božího lidu (...) jsou povoláni všichni lidé. Různým způsobem k ní patří anebo jsou k ní zaměřeni jak věřící katolíci, tak ostatní věřící v Krista, tak konečně všichni lidé bez výjimky, kteří jsou Boží milostí povoláni ke spáse“.¹⁸ Zasněžená panna je jednou z nich. Ničím se neodlišuje – snad kromě důrazného vědomí si solidarity s tímto Božím lidem a přináležetosti k němu. Jejím vlastním životním prostorem je sama církev a diecéze je jejím společenstvím.¹⁹ „Přijetím zasněžení z rukou biskupa do lůna partikulární církve, jež uznala její povolání, je zasněžená panna spojena s partikulární církví zvláštním poutem. Smysl pro příslušnost k diecézi je u ní tedy doprovázen postojem uznání lásky a starostlivosti.“²⁰ Jádrem života v takto prožívaném společenství je zvláštní vědomí, že: „Nemůžeme kontemplovat Kristovu tvář, jestliže ji nevidíme zářit v jeho církvi. Milovat Krista znamená milovat církev v jejích lidech i institucích.“²¹

Podobné smýšlení dnes nabývá nového významu i pro příslušníky zasněženého života žijící společným životem: „Společenství prožívané mezi zasněženými osobami vede k ještě větší otevřenosti vůči všem ostatním členům církve. Prikázání vzájemné lásky, prožívané v komunitě, vyžaduje, aby bylo přeneseno z roviny osobní na úroveň odlišných církevních realit. Pouze integrální eklesiologie, kde jsou různá povolání vnímána jako součást jediného vyvoleného lidu, může povolání k zasněženému životu najít svou specifickou totožnost znamení a svědectví.“²²

¹⁷ Řeholníkem je pouze ten, kdo slibem (nebo jiným posvátným závazkem) přijme evangelijní rady čistoty, chudoby a poslušnosti, a to v kanonicky zřízené společnosti – srv. *CIC*, kán. 573 – § 2.

¹⁸ II. Vatikánský sněm. Věřoučná konstituce o církvi: *Lumen gentium*. (Dále jen LG.) Čl. 13. In *Dokumenty II. vaticánského koncilu*. Praha: Zvon, 1995, ss. 29-100. ISBN 80-7113-089-3.

¹⁹ *Srv. Alt – aber nicht veraltet*, str. 55.

²⁰ ARCIBISKUPSTVÍ MILÁNSKÉ. *Lineamenta pro ordo virginum Ambrosiánské církve*. Čl. 2. 3. *Ordo virginum – textobraní VI.*, 2002, ss. 1-19.

²¹ *Znovu začít od Krista*, 32.

²² *Tamtéž*, 31.

2 PODOBA POSLUŠNOSTI U ZASVĚCENÉ PANNY

Život v komunitě má dvě základní linie – horizontálu společenství a vertikálu authority. Úloha authority je především v motivaci společenství, působení jednoty a svornosti, které pomohou k naplnění vlastní úlohy konkrétní společnosti.²³ Jakou podobu má autorita a poslušnost v povolání zasvěcené panny? Hlavou panny (tak jako každého křesťana) je Kristus.²⁴ Při vlastním zasvěcení jedná na místě Krista diecézní biskup,²⁵ s nímž panna vstupuje do zvláštního vztahu.²⁶ On je to, kdo zkoumá pravost jejího povolání, stanovuje způsob a dobu přípravy na zasvěcení, zasvěcení uděluje a jemu také přísluší stanovit, z jakých důvodů a jakým způsobem mají panny žijící ve světě přijmout závazky k životu v trvalém panenství.²⁷ I když její vztah poslušnosti k biskupovi a inkardinace do diecéze nejsou natolik právně specifikovány jako u diecézního kněze,²⁸ přesto „je samozřejmé, že panny svým stavem Bohu zasvěceného života ve službách diecéze jsou biskupovi povinovány hlubší poslušností než ostatní věřící.“²⁹

Tento vztah ovšem není založen na jakkoli vymahatelných právech a povinnostech, ale na *vědomí přináležitosti*.³⁰ Pramenem poslušnosti je úcta, láska a důvěra, protože při zasvěcení panen není podřízenost panny biskupovi vyjadřována slovy, ale pouze gestem, a to gestem převzatým z lenního práva, kdy panna vkládá své sepjaté ruce do rukou biskupových.³¹ Tím je naznačen vztah vzájemné věrnosti, poslušnosti a ochrany – a zároveň připravenost angažovat se celou bytostí.³²

²³ Srv. KONGREGACE PRO INSTITUTY ZASVĚCENÉHO ŽIVOTA A SPOLEČNOSTI APOŠTOLSKÉHO ŽIVOTA. Spojila nás vjedno Kristova láska. Congregavit nos in unum Christi amor. Čl. 50. In *Dokumenty II. vatikánského koncilu*. Praha: Zvon, 1995, ss. 421-470. ISBN 80-7113-089-3.

²⁴ Srv. AMBROŽ. *De virginibus ad Marcellinam sororem libri III.* II, IV, 29.

²⁵ Srv. *Alt – aber nicht veraltet*, str. 63.

²⁶ Srv. RAFFIN, P. Berufung und Auftrag der virgines consecratae im Lichte des Ordo Consecrationis Virginum. In *Internationale Wallfahrt der „virgines consecratae“ nach Rom – 25. Jahrestag der Wiedereinführung des Ritus*, Roma: 1995, ss. 28-34.

²⁷ Srv. SACRA CONGREGATIO PRO CULTU DIVINO. *Pontificale Romanum: Ordo consecrationis virginum*. Roma: Libreria editrice Vaticana, 1978. 65 s. Str. 8.

²⁸ Srv. HOLLANDOVÁ, S. Zasvěcené panny v dnešní církvi. *Ordo virginum – textobraní III.*, 2000, ss. 1-15.

²⁹ HUOT, D. M. *Die Jungfrauenweihe*. Abtei St. Erentraud-Kellenried. Čl. 22 d. (str. 21).

³⁰ Srv. *Alt – aber nicht veraltet*, str. 64-65.

³¹ Srv. *Tamtéž*.

³² Srv. *Tamtéž*.

3 KOMUNITA ZASVĚCENÝCH PANEN V PRAXI

V předchozích odstavcích jsme stručně nastínili ty rysy, které jsou specifické pro povolání zasvěcených panen ve světě a které zároveň budou mít určující význam pro praktické soužití v potenciální komunitě zasvěcených panen. Upřesnili jsme, že pro tuto formu zasvěceného života je charakteristické, že pojem společenství je v podstatě totožný s pojmem církev a že v užším smyslu je vlastním společenstvím diecéze, která ovšem není chápána jako výlučné společenství pouze katolických křesťanů. Poukázali jsme také na přínáležitost k diecézi a formu poslušnosti.

Musíme mít stále na zřeteli, že panna zasvěcená ve světě je povolána k zvláštní osamělosti dokonce i tehdy, jestliže snad žije v komunitě zasvěcených panen. V takovém případě nevzniká nová komunita, protože společný život s pravidly a hierarchickým vedením není při tomto způsobu života cílem.³³ Diecézní biskup může zřídit sdružení zasvěcených panen, přičemž k jeho podstatě nebude muset nutně patřit společná činnost, společné bydlení ani ustavení přestavené nebo zodpovědné panny.³⁴ Pokud by takové sdružení existovalo, bude pravděpodobně vedeno diecézním biskupem nebo jím pověřeným knězem.³⁵ V takovémto případě se ovšem sotva bude dát mluvit o společenství v pravém slova smyslu.

Jak by tedy měla nebo mohla vypadat skutečná komunita zasvěcených panen, s jejíž existencí zákonodárce počítá?³⁶ Na to mezi autoritami nepanuje jednotný názor. Základní hledisko by jistě mělo vycházet z úmyslu zákonodárce, který je jasně vyjádřen ve druhém paragrafu kánonu 604: „Panny mohou vytvářet společenství, aby věrněji zachovávaly svá předsevzetí a navzájem se podporovaly ve službě církvi, odpovídající jejich stavu.“

Sharon Hollandová ve své studii vyjadřuje názor, že stanovy takového sdružení by měly respektovat stav zasvěcené panny, která své zasvěcení obdržela jako jednotlivce. Proto by neměly měnit podstatu povolání danou obřadem. Ač by logickou podmínkou pro členství ve sdružení bylo přijetí zasvěcení, na druhou stranu by žádná zasvěcená panna neměla být ke členství ve sdružení nucena, stanovy by neměly ukládat poslušnost a případný moderátor by nesměl být prezentován jako autorita v podobném smyslu, jako je tomu u řeholních institutů.

³³ Srv. Alt – *aber nicht veraltet*, str. 55.

³⁴ Srv. BEYER, J. *Le droit de la vie consacré*.: *Commentaire de canons 573-606. Normes communes*. Paris: Tardy, 1988. ISBN 2-7105-0284-4. Str. 152.

³⁵ Srv. *Tamtéž*.

³⁶ Srv. CIC. Kán. 604, § 2.

Sdružení nikdy nemůže nahradit základní vztah mezi zasvěcenou pannou, diecézním biskupem a diecézí.³⁷

Podobně soudí Echave A. Jiménez, že povolání zasvěcených panen je individuální formou zasvěceného života, a proto si každá členka sdružení podrží svou autonomii a individualitu.³⁸

V souladu s předchozími názory se Jean Beyer táže, zda je sdružování panen vůbec žádoucí a zda by ta, která cítí povolání k užšímu společenství a přesněji regulovanému životu neměla zvážit raději vstup do sekulárního institutu nebo řeholní společnosti. Dokonce varuje před vytvářením skupin nebo sdružení, když upozorňuje na nebezpečí, že by mohly být považovány za institut zasvěceného života.³⁹

Jak by tedy mělo vypadat kodexem předpokládané společenství zasvěcených panen, jestliže nad jeho případnou existencí projevují výše uvedení autoři přinejmenším rozpaky? Domníváme se, že vznik takové komunity je výsostně Boží věcí. Jestliže některé zasvěcené panny určité diecéze ve světle Ducha Svatého poznají, že služba církvi i jejich životní situace směřují k tomu, aby začaly žít společně, pak bude moci takováto komunita vzniknout. Zasvěcené panny potom budou za pomoci svého biskupa v konkrétních podmínkách hledat konkrétní podobu svého spoluzití – rozvržení času modlitby, práce i samoty, způsob rozhodování i materiálního sdílení. Nedomníváme se, že pro fungování takové komunity jsou nezbytně nutné stanovy. Autonomie panen, jako jednotlivců, kdy každá bude zodpovědně hledat před Pánem své místo ve službě církvi, bude pro toto společenství darem a pramenem jeho životaschopnosti. Protože to bude právě *pouze* tato zodpovědnost a vědomí toho, že Pán mne chce mít zde, na tomto místě, co v této komunitě bude nahrazovat pouto příslušnosti ke konkrétnímu institutu.

Zasvěcené panny, které Bůh povolá ke společnému životu nebudou mít snadnou cestu. Takovýto způsob života bude klást nemalé nároky na jejich osobnostní i křesťanskou zralost. Jistě budou narážet na své individuální vlastnosti i omezení a také budou objevovat zásady soužití, v institutech

³⁷ Srv. HOLLANDOVÁ, S. *Zasvěcené panny v dnešní církvi. Ordo virginum – textobraní III.*, 2000, ss. 1-15.

³⁸ Srv. JIMÉNEZ, E. A. *El Order de Las Virgines Consagradas: Comentario al Canon 604*. Roma: Instituto della Vita Consagrada „Claretianum“, 1997. Cit. z: HOLLANDOVÁ, S. *Zasvěcené panny v dnešní církvi. Ordo virginum – textobraní III.*, 2000, ss. 1-15.

³⁹ Srv. BEYER, J. *Le droit de la vie consacrée I.: Commentaire de canons 573-606. Normes communes*. Paris: Tardy, 1988. Str. 152 n.

společného života již dávno objevené a zažité. Ale bude-li to Boží záměr a jeho dílo, jistě vytrvají – neboť, kde budou dvě nebo tři v Ježíšově jménu, bude on s nimi (srv. Mt 18, 20).

ZÁVĚR

Pro zasvěcené panny žijící ve světě je základní životní skutečností, životním zdrojem i „prostorem“ vztah ke Kristu.⁴⁰ Zasvěcením jsou oddělovány od věcí i osob, ba i od sebe samých a vrženy do prázdného prostoru, který se však ukáže být plností náruče Boží.⁴¹ Ač k podstatě tohoto způsobu zasvěceného života neodmyslitelně patří samota, není to osamocenosť výlučná ani vylučující. Právě naopak. Pro zasvěcené panny je to samota, která „kypící Boží plností je uvádí do stavu, kdy mohou pochopit, přijmout, těšit, ujímat se mnohých samot, které se vyskytují v dnešním světě ve všech možných formách.“⁴² Jistě nastane chvíle, kdy v některé diecézi přivede Bůh zasvěcené panny i ke společnému životu – neboť je to Duch Svatý, kdo pobádá ustavičně vpřed a dál.⁴³

*Marcela Maria Císařová OV (*1963)*

Seminární práce, Olomouc 2004

⁴⁰ Srv. NIGGEMEYER, M. *Apostolat durch Sein: Ein Spezifikum des Lebens einer virgo consecrata. Versuch einer Interpretation.* Přednáška – 13. 1. 1985.

⁴¹ Srv. LIŠKA, A. *Sliby: Homilie při zasvěcení panny.* České Budějovice – 7. 5. 2000. *Ordo virginum – textobraní IV.*, 2000, s. 37.

⁴² ARCIBISKUPSTVÍ MILÁNSKÉ. *Lineamenta pro ordo virginum Ambrosiánské církve.* Čl. 2. 4. *Ordo virginum – textobraní VI.*, 2002, ss. 1-19.

⁴³ Srv. *Znovu začít od Krista*, 19.

OBSAH

J. Kulén: Kniha o panenství.....	1
Damián Němec: Otázka nutnosti biologického panenství pro panenské zasvěcení a zamyšlení nad způsobem jeho eventuálního prokazování.....	36
Marcela Maria Císařová: Některé charakteristiky možné komunity zasvěcených panen.....	43

OBSAH TEXTOBRAŇÍ I.-X.

<i>Autor a název</i>	<i>sešit/str.</i>
Albrechtová, Barbara: Povolání ke svědectví.....	VII/5
Albrechtová, Barbara: Terezie z Lisieux – duchovní sestra zasvěcených panen ve světě.....	VII/42
Albrechtová, Barbara: Zasnubení panen pro ženy žijící ve světě	IV/8
Beyer, Jean Baptiste: Individuální formy zasvěceného života – stav panen.....	IV/29
Bianchi, Enzo: Celibát a panenství.....	II/1
Calabuig, Ignazio: Životní styl zasvěcené panny jako znamení snoubenecké lásky církve ke Kristu.....	I/31
Candido, De Luigi: Zasnubení život	III/16
Císařová, Marcela Maria: Některé charakteristiky možné komunity zasvěcených panen.....	X/43
Cyprián: O panenství – S počtem panen roste radost jejich matky.....	I/19
Dabalusová, Irene: Inkulturovaný celibát	VII/28
Daneels, Godfried: Formace a příprava k panenskému zasvěcení.....	VIII/4
De benedictione et consecratione virginum.....	V/44
Doporučení Německé biskupské konference	IV/15
Doporučení Německé biskupské konference k udělování panenského zasvěcení ženám žijícím ve světě.....	VI/22
Eckhart, Johannes: Kázání o pannách.....	VII/1
Eckhart, Johannes: Traktát „O odloučenosti“	VII/17
Gertruda z Helfty: Exercicie III. – Zásnuby a zasvěcení	V/31
Greinemannová, Eoliba: Poznámky k článku Ireny Dabalusové.....	VII/38
Hollandová, Sharon: Zasnubení panny v dnešní církvi.....	III/1
Huot, Dorio-Marie: Zasnubování panen.....	I/8
Hwang, Bernard: Spiritualita zasvěcených panen.....	IV/38
Jan Pavel II.: Opětujte nekonečnou Kristovu lásku svou totální a výlučnou láskou	I/20

Johnson, Cuthbert.: Povolání následovat Pána.....	IV/44
Katechismus katolické církve: Zsvěcené panny	I/2
Kodex kanonického práva: kán. 604	I/2
Kongregace pro bohoslužbu: Obřad zsvěcení panen – dekret.....	I/1
Kulén, J.: Kniha o panenství.....	X/1
Leander Sevillský: Dědictví panen.....	IV/35
Leenenová, Maria Anna: Samota je jako zápalná čočka	VIII/1
Leflaive, Anne.....	VI/20
Lineamenta pro ordo virginum ambrosiánské církve.....	VI/1
Liška, Antonín: Sliby	IV/37
Mayer, Augustin: Homilie v st. Maria Maggiore	I/43
Mayer, Suso: Nevěsta Krále	V/1
Nadolski, Bogusław: Zsvěcené panenství v církvi	IV/22
Němec, Damián: Komu je určeno panenské zsvěcení a jaké jsou jiné možnosti.....	IV/1
Němec, Damián: Otázka nutnosti biologického panenství pro panenské zsvěcení a zamyšlení nad způsobem jeho eventuálního prokazování.....	X/36
Niggemeyerová, Margarete: Apoštolát bytí – specifikum života zsvěcené panny	I/46
Niggemeyerová, Margarete: Poušť – krajina a forma života.....	II/27
Nováčková, Michaela: Charisma zsvěceného panenství a jeho uplatnění v pastoraci	IX/62
Nováčková, Michaela: Liturgie a její místo v zsvěceném panenství	IX/53
Nováčková, Michaela: Perichoreze a spiritualita zsvěcené panny Srdce jako místo setkání	IX/49
Nováčková, Michaela: Poslání v Kristu	IX/45
Nováčková, Michaela: Slib čistoty Zsvěcené panenství jako ctnost.....	IX/57
Nováčková, Michaela: Sv. Terezie od Ježíše: Nad Velepísni.....	IX/64
Nováčková, Michaela: Zsvěcené panenství jako cesta ke sjednocení s Bohem.....	IX/2

O'Donovanová, Mary: Zsvěcené panenství.....	IV/46
O'Donovanová, Mary: Znovuobjevené povolání.....	IV/49
Proces přípravy na zsvěcené panenství žité ve světě (USA)	VI/26
Raffin, Pierre: Povolání a úloha zsvěcených panen ve světle Ordo consecrationis virginum.....	I/24
Reesová, Elisabeth: Celibát v prvotní církvi.....	VIII/36
Ridicková, Joyce: Sliby – poklad v křehkých nádobách	III/33
Ruysbroeck, Jan van: Hledat Boha ve všem a všude	VII/40
Selvaggi, Anne Marie: Obnovení starověkého obřadu.....	II/19
Stenson, Alex: Zsvěcený život pro ženu, která žije sama?	IV/18
Škola naslouchání	VIII/40
Z formačního balíčku asociace zsvěcených panen USA.....	VI/36
Zubert, Bronislav Wenanty: Řeholní právo	I/3

Ordo virginum – textobraní X.

Na titulní straně zsvěcování panny podle francouzské miniatury ze 13. století.

*Pro vnitřní potřebu zsvěcených panen českých a moravských diecézí
vydáno vlastním nákladem v Brně v roce 2008.*

Verze pro web – Brno AD 2022

